

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 171

TELEFON UREDNISTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3. tel. 230
TELEFON LJUBLJANA: 46-91

Maribor, sreda 30. julija 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prelema v uravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din, tujna 30 din.
POŠTNI ČEKOVNI RACUN: 11.400

Cena
din 1.—

Nobenega novega glasu iz Londona

Včerajšnja seja angleškega parlamenta je bila tajna — Anglija vztraja pri svoji odločitvi izjavi ministra za gospodarsko vojno in trgovinsko mornarico pred pričetkom tajne seje

LONDON, 31. julija. Reuter. Na včerajšnjem sestanku parlamenta je Winston Churchill dal na kratko na glasovanje predlog, ali naj se razprava o zunanji politiki vodi javno ali tajno. Parlament se je z 204:109 glasovom odločil za tajno razpravo. Churchill je uvodoma samo pripomnil, da je njemu vseeno, ali se vrši razprava javno ali tajno. Podal ni nikake druge izjave. Za kake posebne izjave tudi ni bilo razloga, ker so že bile z najmerodajnejšega mesta dane prejšnji teden.

LONDON, 31. julija. Reuter. Znani komentator političnih dogodkov na nemškem radiu Fritsche, je označil včeraj položaj tako, da sta Nemčija in Anglija »med dvema bitkama«. Omenil je tudi, da se Winston Churchill na včerajšnjem sestanku angleškega parlamenta niti z besedo ni dotaknil problema eventualne mirne ureditve spora. V nadaljnjem, je dejal, bo Nemčija dala odgovor. Ta odgovor bo temeljit.

Nova ureditev angleške blokade

LONDON, 31. julija. Reuter. Preden se je začelo včeraj tajno razpravljanje parlamenta, sta podala minister za gospodarsko vojevanje Dalton in minister za trgovinsko mornarico Cross važni izjavi o raztegnitvi angleške blokade. Dalton je dejal, da je prehod ozemlja od Narvika do Pirenejev, v sovražne roke, temeljito spremenil vojni položaj. Zato se je pokazala potreba po raztegnitvi blokade, ki je v dosedanem obsegu bila pomejena še po položaju pred to strateško spremembo. Vendar to ne bo samo prostorna raztegnitev; vse ladje, ki bodo plule proti evropski celini, bodisi s severne Evrope, z Atlantika ali iz Afrike, bodo odslej prizadete. Sistem blokade sam bo spremenjen. Britanske vojne ladje ne bodo nič več patrolirale v dosedanem obsegu po morjih ter lovile in

ustavljale sumljive ladje. Odslej bo vsaka ladja morala biti opremljena s posebno listino - navicertom, ki ga bodo izdajala britanska oblastva in vsaka ladja se bo morala na poti v ali iz Evrope sama javiti v določenih britanskih pristaniščih, kjer bodo britanske oblasti navicert preverile s preiskavo. Navicert namreč potrjuje, da na krovu ni tihotapskega blaga, t. j. blaga, ki je namenjeno iz ali v Nemčijo ali Italijo. Pa ne samo to. Tudi vsaka ladja se bo morala s posebno listino-warrant izkazati, da ni iz sovražnih držav. Razen tega ji bo ta lista služila kot izkaz, da vozi netihotapsko blago, s čimer si bo prihranila zamudne preiskave in bo deležna raznih prednosti: pravice do popravila v angleških ladjedelnicah in dokih ter pravice dopolnjevati svoje kurivo v angleških pristaniščih. S tem sistemom bo tudi znaten del angleškega vojnega brodovja prost za druge namene. Vsaka ladja, ki bi se ne držala teh pravil bo zaplenjena. Prav tako tudi blago. Minister Dalton je poudaril da ti ukrepi torej niso naperjeni

proti nevtralnimi državam. Nasprotno, deležne bodo celo bonitete, če se bodo držale pravil. Tudi bodo mogle uvažati kolikor izkazuje njih zadevno potrebo povprečna mera zadnjih let. Preprečen pa bo temeljito vsak reeksport, t. j. nadaljnji izvoz v sovražne države. Pri tem je izrecno omenil Španijo in njen nenavadno visoki letošnji uvoz petroleja. Skratka, sistem navicertov je s tem razširjen na vsa evropska pristanišča, na atlantska pristanišča tja do Bermud in tudi na vsa afriška pristanišča. Minister Dalton je zaključil, da mora s obžalovanjem javiti, da je bilo vse ozemlje Francije, Alžira, francoskega Maroka in Tunisa razglašeno kot sovražno ozemlje. Minister za trgovinsko mornarico pa je dal podrobnosti o uvedbi sistema warrantov in navajal bonitete za nevtralne ladje, ki jih posedujejo. Nasvetoval je, naj si jih prekrbe takoj. Omenil je tudi, da je Vel. Britanija vzel v zakup že mnogo milijonov ton nevtralnega ladjevja in je izjavil, da je pripravljena vzeti v zakup še ostalo ladjevje.

Slovaška spada v sfero narodnega socializma

„Z onimi, ki bodo razširjali komunizem, bo vlada postopala kot z zločinci“

BRATISLAVA, 31. julija. — Posebno radijsko poročilo. Po vrnitvi obeh slovaških predstavnikov, državnega predsednika dr. Tise in predsednika vlade dr. Tuške, s posvetov v Solnogradu, je bilo sinoči ob 20. prirejeno v Bratislavi na trgu pred Narodnim gledališčem veliko manifestacijsko zborovanje. Na zborovanju, ki se ga je udeležilo nad 10 tisoč ljudi, sta govorila predsednik vlade dr. Tuška in pravkar imenovani novi notranji minister in poveljnik Hlinkove garde Šanjo Mach.

Obširni govor dr. Tuške je v bistvu izzvenel kot slovaški odmev solnograških posvetov. V svojem govoru je dr. Tuška uvodoma naglasil velik pomen solnograškega sestanka. Solnograd pomeni postopno likvidacijo stare Evrope ter zgraditev nove, ki ne bo več temeljila na imperalizmu in izkoriščanju, ampak bo ustvarjena tako, da bodo v njej našli mali narodi pod varuštvo nemške veselite svojo popolno svobodo. Solnograd pomeni za Slovaško popolno potrditev njene samostojnosti in trajnosti. Nemški poglavar in vojskovodja, ki mu v zgodovini ni najti primere, nam je v Solnogradu izjavil, tako je nadaljeval dr. Tuška, da varuje in čuva Slovaško in njeno samostojnost in obstoj 200 nemških divizij, tankov in na tisoče letal. To je najvažnejše, kar smo izvedeli v Solnogradu. Razveseljiva pa je tudi izjava nemškega zunanjega ministra, ki nam je sporočil, da smatra Hitler Slovaško kot svojo posebno srčno zadevo. Naša slovaška dolžnost pa je, da se izkažemo vredne tega varuštva in jamstva.

Po velikih in burnih manifestacijah, ki jih je množica prirejela Hitlerju in dr. Tuški, je predsednik vlade nadaljeval: »Kakor smo bili Slovaki prvi, ki smo potegnili meč ob boku nemške vojske ter se skupno z njo borili, tako je naša dolžnost, da smo prav tako Slovaki tudi sedaj, ko se prenavlja Evropa v narodno socialističnem duhu in smislu, prvi, ki bomo svojo državo uredili v tem duhu. Poslej bo pri nas vladal slovaški narodni socializem. Pri nas so sicer še nekateri za-

slepljenci, ki bi radi uvedli komunizem in napravili našo državo za sovjetsko republiko. Tem moram odločno povedati, da so v zmoti. Mi sicer želimo Rusiji, da s svojim sistemom kar najbolje uspe. Toda na Slovaškem ne bo vladal komunizem. Slovaška spada v sfero narodnega socializma. Vsakdo, ki misli drugače, je škodilivec naroda. Z onimi pa, ki bodo razširjali komunizem, bo vlada postopala kot z zločinci!«

Za predsednikom vlade je govoril še notranji minister Šanjo Mach. Podčrtal je posebno radost današnjega dneva, ko je Slovaška znova dobila potrdilo svojega obstoja in samostojnosti. Zaman bodo poslej podtani načrti, da bi kdorkoli

Palestina naj postane italijanska

RIM, 31. julija. »La Italia e Fede«, katoliško tedensko glasilo, objavlja poziv, da se v tej vojni končno osvobode tudi sveta mesta v Palestini, ker posest Palestine v rokah Angležev trajno žali občutja vseh katolčanov na svetu. Ob tej priliki je naslovil škof v Foggiji duhovščini in vernikom pastirsko pismo, v katerem opisuje zgodovinsko pravico savojске vladarske rodovine do svetih

Dosežena je solidarnost vse Amerike

HAVANA, 31. julija. Reuter. Zunanji minister USA Cordell Hull je v zaključni besedi na panameriški konferenci dejal, da so vse ameriške države svetu s panameriško deklaracijo nudile primer enotnega nastopa v vseh perečih vprašanjih. Zlasti je bilo to doseženo na gospodarskem področju, kjer bo novoosnovani aparat najprej pokazal ugodne rezultate.

LONDON, 31. julija. Reuter. Današnji »Daily Telegraph« ocenjuje rezultat Havanske konference z angleškega stališča. Podčrtuje pomen treh glavnih sprejetih točk: 1. da ameriške države ne bodo dopustile nobene teritorialne spremembe v

to samostojnost porušil. Zakaj Slovaška ni bila ustvarjena za zelenimi mizami. — Samostojno slovaško državo so leta in leta ustvarjali preprosti kmetje in delavci, obrtniki in slabo plačani uradniki ter preganjani študenti. V njej mora poslej vladati ena sama enotna volja. Dveh, treh ali še več táborov ne bo. Poslej bo en sam tabor, ena sama volja. To je tabor narodnega socializma, to je enotna volja naroda. Tega se morajo zavedati vsi Slovaki dom in za mejami.

Manifestaciji, ki jo je v celoti prenašal bratislavski radio, so prisostvovali tudi zastopniki nemške manjšine ter poleg slovaške Hlinkove garde tudi nemški zaščitni oddelki FS.

mest. Škof poziva Italijanske vojake, naj izvršujejo na vseh položajih zvesto svoje vojaške dolžnosti, ostali verniki pa naj molijo za popolno zmago italijanskega orožja, ki naj osvobodi božji grob in ostale svete kraje v Palestini, katerim bo mogoče izkazovati pravo spoštovanje šele tedaj, kadar se bo nad njimi vila zastava katoliške in fašistične Italije.

neameriških posestih na ameriški celini; 2. da bodo sodelovale skupno proti peti koloni, in 3. da bodo nastopale na svetovnih tržiščih skupno. List pravi, da deklaracija ameriških republik na havanski panameriški konferenci sicer ni prinesla kompletnega enotnega nastopanja v vseh vprašanjih, čeprav je več kakor gotovo, da bodo že dogodki sami prisilili ameriške države k temu, vendar pa je bilo doseženo veliko več, kakor je bilo sploh mogoče upati. Dosežena sta namreč nič več in nič manj kakor enoten nastop in skupna uporaba vsega ogromnega človeškega in tvarnega materiala obeh ameriških kontinentov, v primeru napada od zunaj,

Toda že danes bo vsa zahodna polobla nastopala ofenzivno, vsaj in čeprav zaenkrat le na gospodarskem področju.

Oborožitev norveškega brodovja

LONDON, 31. julija. Reuter. Norveško trgovinsko brodovje, ki pluje pod angleško zastavo, ima 4 in pol miliona ton. Vse to brodovje je bilo z včerajšnjim dnevom oboroženo. Ladje imajo na krovu ne le protiletalske topove, marveč tudi topove proti podmornicam ter so opremljene z globlinskimi bombami. Med tem brodovjem je 2.700.000 ton petrolejskih tankerjev, ki predstavljajo največje in najmoderneje petrolejsko brodovje sveta.

Akcija generala de Gaullea

LONDON, 31. jul. Reuter. General de Gaulle je včeraj po radiu pozval vse generalne rezidente, guvernerje, visoko komisarje ter vse Francoze v francoskem kolonialnem imperiju, naj se zoperstavijo izvajanju določil premirja in naj še nadalje ostanejo »svobodni Francozi«. Določila premirja bi bila kvečjemu upravičena za osrednjo Francijo. Ne uvidi pa zakaj bi jih moral izvajati doslej še nedotaknjeni francoski imperij.

WASHINGTON, 31. jul. Ass. Press. Po vseh USA se snuje nova organizacija Francozov, ki so simpatizerji generala de Gaullea. Organizacija se imenuje »France Quand Mème« (Francija vkljub vsemu) Pripadniki nove organizacije se zavežejo, da bodo služili v ameriški vojski.

ROOSEVELTOVA POSLANICA

SAN FRANCISCO, 31. julija. Reuter. Na zasedanju narodnega konventa za zunanjo trgovino je bila včeraj prečitana Rooseveltova pozdravna poslanica. Roosevelt je m. dr. podčrtal, da USA nimajo niti najmanjše namere vsi litij drugim državam totalitarne gospodarske metode. In vendar je bilo v Havani doseženo gospodarsko sodelovanje vse zahodne polute.

SODIŠČE ZA KRIVCE PORAZA

ŽENEVA, 31. jul. DNB. Francoska vlada v Vichyju je sprejela zakon o vrhovnem sodišču, ki bo sodil krivce za poraz Francije.

Vojni dogodki zadnjih dveh dni

Nemci o velikih angleških pomorskih izgubah — V nasprotju s ponedeljkom so bili včeraj letalski napadi zaradi slabega vremena manj intenzivni

NEMSKO URADNO POROČILO
BERLIN, 31. julija. DNB. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je izdalo včeraj sledeče poročilo: Nemška letala »štuka« so napadla včeraj angleško luko Dower in pogodila z bombami tako težko štiri ladje, ki so bile tam zasidrane in imajo skupno tonažo 32.000 ton, da so gotovo neuporabne. Pri tej priliki se je razvil velik zračni spopad med nemškimi letali in angleškimi lovci. V tem spopadu smo mi zbili 15 sovražnih letal, sami pa smo izgubili 3. Pri izvidniških poletih nad Rokavskim prelivom se nam je posrečilo potopiti še neko angleško 10.000tonsko križarko in neko 1000tonsko trgovsko ladjo. Neka druga trgovska ladja je bila poškodovana. Angleška letala so letela v noči na 30. t. m. nad severno in zahodno Nemčijo, a so napadla izključno samo nevojaške objekte. Tako so v Düsseldorfu hudo poškodovale 5 stanovanjskih zgradb. Požari, ki so nastali zaradi bombardiranja, so bili naglo pogašeni. V Offenbachu ob Meni sta bili poškodovani hudo dve hiši, manj pa so trpele tri druge.

HAAG, 31. julija. DNB. V noči na torek so angleški bombniki napadli Holandsko. Človeških žrtev ni bilo, tudi ma-

terialna škoda ni bila velika, ker je večina bomb padla na kanale in polja.

NEMCI O POLOŽAJU ANGLIJE

BERLIN, 31. julija. DNB. Nemške podmornice in letala neprestano napadajo angleško ladjevje, vojaške naprave in industrijska središča. Živiljenjske potrebščine, ki se dovažajo po morju, so jele primanjkovati, nadomestiti jih ne moreja Živiljenje v Angliji postaja vsak dan težje, ker ne morejo ladje dopluti v luke na vzhodu, zahodne obale so pa pod stalnim bombardiranjem nemških letal. Kljub temu, da sili osi še nista začeli z generalnim napadom na Veliko Britanijo, beležita velike izgube ladij. Dne 26. julija je bilo potopljenih 63.000, 27. julija 97.298, 28. julija pa 60.000 ton angleških ladij. V treh dneh je bilo uničenih 318.000 ton blaga.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO

RIM, 31. julija. Stefani. Italijansko vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno poročilo: Tekom včerajšnjega dne so številni naši letalski oddelki bombardirali večkrat sovražne konvoje in posamezne vojne ladje v vzhodnem delu Sre-

dozemskega morja. Bombardirana je bila tudi neka nosilka letal. Nekaj sovražnih edinic je bilo nevarno poškodovanih in opazili smo na njih požar. Ob neki priliki se je razvila tudi bitka v zraku in je bil pri tem sestreljen sovražni lovec. Mi smo izgubili eno letalo. V vzhodni Afriki se tudi po zavzetju Kurmuka naša akcija nadaljuje. Ujeli smo celo sovražno kolono ter zaplenili čisti municije in živeža. Naša letala so bombardirala Aden. Zadelo so neko ladjo.

MADRID, 31. julija. Stefani. Italijanska letala so včeraj popoldne napadla Gibraltar in vrgla mnogo bomb.

VČERAJ SO NAPADI ZASTALI

LONDON, 31. julija. Reuter. Sovražni letalski napadi so tekom včerajšnjega dne nekam zastali. Vlado je tudi slabo vreme. Vendar sta bila nad angleško obalo tudi včeraj zbita na tla dva nemška bombnika.

ANGLESKE LETALSKE AKCIJE

LONDON, 31. julija. Reuter. Angleško letalstvo je tudi včeraj nadaljevalo s svojimi nočnimi in dnevnimi poletji nad sovražnim ozemljem, vključno z izredno slabemu

vremenu. Tako je bil izvršen dnevni bombni napad na Flesching, Bremen, Hamburg ter Eschingen, na rafinerije petroleja v Porurju in na 7 letališč. Eno letalo se ni vrnilo. Ponoči je odletelo veliko število bombnikov nad Nemčijo, vendar se je 24 bombnikov vrnilo, ne da bi bili odvrgli svoje bombe, ker letala niso mogla najti svojih ciljev. Ostala letala so bombardirala petrolejske rafinerije, železniška križišča in skladišča ter doke v severni Nemčiji. Vsa letala so se vrnila.

NEMSKI NOČNI NAPADI

LONDON, 31. julija. Reuter. Davi sta letalsko ministrstvo in ministrstvo za državno varnost izdali komunikate o sovražnem letalskem delovanju tekom noči. Tako so bila sovražna letala nad južno, jugovzhodno Anglijo in nad Walesom, niso pa povzročila nikjer znatnejše škode.

JUŽNOAFRIŠKA VOJSKA V KENJI

semkaj prispela m uml uml uml umlhw
NAIROBI, 31. julija. Reuter. Včeraj semkaj prispela južnoafriške čete so le predhodnica daleč večje vojske, ki je po morju na poti v Kenijo.

BITKA PRI MOJALI

NAIROBI, 31. julija. Reuter. Včeraj je pri Mojali, ki so jo zasedli Italijani, prišlo med njimi in Angleži do hude bitke, ki še traja.

Produkcija in potrošnja bencina

Angleški statistični podatki o možnosti in potrebah nabave bencina po posameznih državah v Evropi

LONDON, 31. julija. Reuter. Davi je na radiu podal gospodarski izvedenec Tremen razlago o pomenu včerajšnje objave o raztegnitvi blokade po ministru Daltonu. Angleška blokada je bila z včerajšnjim dnem razširjena tako teritorialno na obale kontinenta, kakor tudi na nadzorstvo nad vsem ladjevjem in prevoznim blagom kontinenta. Blokada ne prizadeva nevtralnih držav: niti Švedske niti Švice niti Pirenejskega polotoka, niti Balkana. Vendar se je nadzorstvo tudi na ladjevje teh držav z uvedbo navicertov postrilo. Same obljube ne bodo več zadostovale. Sistem je prirejen tako, da sicer spoštuje njih povprečne potrebe, ne dovoli pa prodajanja viškov naprej, da ne bi prišli v sovražne roke. Najvažnejše blago pri tej razširitvi in poglobitvi blokade je petrolej. Nemčija je z zasedbami severnih in zahodnih držav Evrope prišla v posest hraniv, premoga in železa, ne pa tudi petroleja. Četudi bi pritegnila

nase ves romunski petrolej, bi to na stvari ničesar ne spremenilo. Romunska proizvodnja petroleja znaša na leto 6 milijonov ton, ali izpod 3% svetovne produkcije. Rusija proizvaja 10% svetovne produkcije, tako da more s to količino kriti predvsem lastne potrebe. Za izvoz ji kvečjemu preostane 2 milijona ton na leto. Mišrovna potreba Velike Nemčije, z vključeno CSR in Poljsko, znaša 8 milijonov ton petroleja na leto. Vojna potreba je neprimerno višja. Italija sama mora v miru na leto uvažati 3 in pol milijona ton. Tudi Francija je morala v miru uvažati 7 milijonov ton petroleja. Kakor znano, Nemčija nima lastnih petrolejskih vrelcev. Letna vojna potreba Nemčije znaša 25 milijonov ton. Od tega zamore kriti v Rusiji in Romuniji 8 milijonov ton na leto, lastna sintetična produkcija pa znaša na leto 5 milijonov ton. Skupno zamore torej Nemčija uvažati in producirati največ 13 do 15 milijonov

ton. K temu je treba prišteti nekaj milijonov ton lastnih rezerv in zaplenjenega petroleja v zasedenih ozemljih, ki pa se urušuje zaradi neprestanega bombardiranja. Z zadnjo prepovedjo vlade USA, da se ameriški petrolej ne more več prevažati v Evropo na ameriških ladjah, je praktično onemogočen uvoz petroleja. Kakor je znano, producirajo USA ¼ vsega petroleja sveta. Letni izvoz znaša 20 milijonov ton. Nekaj tega petroleja je dobivala Nemčija preko Španije. Sedaj je to ustavljeno. Tudi mehiki in južnoameriški petrolej ne pride torej več v poštev. Právta tudi ne več petrolej iz Holandske Vzhodne Indije, kjer znaša produkcija 7 milijonov ton na leto. Produkcija petroleja v Iranu in Iraku je znašala 1938. 13 milijonov ton. Ti vrelci bi bili po kopnem še edino dosegljivi. Vprašanje pa je, ali bi to dopustili interesi Turčije, Rusije in Vel. Britanije.

Rooseveltov mobilizacijski predlog sprejet

WASHINGTON, 31. julija. Reuter. — Vojni odbor je soglasno odobril zakonski ukrep, ki pooblašča Roosevelta, da lahko po potrebi pokliče nacionalno gardo za določen čas na vaje. Načelnik generalnega štaba je obrazložil ta predlog in dodal, da bodo pozvane štiri divizije nacionalne garde in več manjših edinic na manevre. Plenum kongresa bo moral ta predlog še osvojiti.

NOVE ČETE V ANGLIJI

LONDON, 31. julija. V neko pristanišče na zahodni obali Anglije je došel nov transport dominionskih čet.

ANGLIJA — ROMUNIJA

LONDON, 31. julija. Reuter. Britanska vlada je včeraj sporočila romunski vladi, da vse dotlej, dokler Romunija ne bo preklicala Angliji neprijaznih dejanj, kakor osvoboditev zaplenjenih ladij, dovolitev povratka izgnanim inženirjem in dvig zapore nad »Astro Romano«, normalni diplomatski odnosi med obema državama niso mogoči.

NOV FRANCOSKI POSLANIK V USA

WASHINGTON, 31. jul. Reuter. Vlada USA je dala agremnt za poslanika Enrica pri Beli hiši. Novi predstavnik Francije je bil svoj čas župan v Versaillesu.

BRAZILJSKA SABLJA ZA FRANKA

MADRID, 31. jul. Stefani. Posebna brazilska delegacija, ki je dopotovala v Španijo, je izročila Francu častno sabljo v imenu brazilske vojske. Bilo je več govorov, v katerih se je poudarjalo špansko-brazilsko prijateljstvo.

DOBRA ŽETEV V KANADI

OTTAWA, 31. julija. Reuter. Kanadski poljedelski minister je včeraj izjavil, da ima Kanada letos svojo do sedaj najboljšo žetev. Pridelanih bo 9 milijonov bušljev žita.

ROMUNSKA LETINA

BUKAREŠTA, 31. jul. DNB. Zaradi povoljnega vremena zadnjih tednov so izgledi za romunsko žetev precej dobri. — Oves in ječmen sta dobro rodila, računajo, da bo 70 do 80 tisoč ton ovsja ostalo za izvoz. Ječmena bodo lahko izvozili blizu 300.000 ton. Stanje pšenice se stalno izboljšuje, računajo z normalnim viškom za izvoz.

ODPUST ŽIDOV V ROMUNJI

BUKAREŠTA, 31. jul. DNB. Izdano je uradno sporočilo o odpusčanju vseh Židov iz državne službe. Izločitev Židov iz ostalih javnih služb se nadaljuje.

Mariborska napoved: Deloma oblačno vreme. Toplota se ne bo mnogo dvignila. Včeraj je bila najvišja temperatura 21,4, danes najnižja 7,6, opoldne 20,0.

Borza, Curih, 31. jul. Devize: Beograd 9.75, London 17.50, Newyork 440, Milat 22.20, Berlin 175.75.

Špansko-portugalsko prijateljstvo

MADRID, 31. julija. ZPV. Portugalski minister zunanjih poslov in španski poslanik v Lizboni sta podpisala dopolnilni dogovor k špansko-portugalski nenapadalni in prijateljski pogodbi. Dopolnilni dogovor določa tesno sodelovanje Španije in Portugalske v primeru, ako bi bil ogrožen državni obstoj ali bi bila v nevarnosti neodvisnost ene ali druge izmed pogodbenic. Dopolnilni dogovor je bil s podpisom tudi že uveljavljen.

MADRID, 31. jul. DNB. Španski tisk posveča veliko pažnjo podpisovanju dopolnilnih protokolov med špansko in portugalsko vlado. List »Alcazar« pravi, da je prijateljski pakt o nenapadanju med obema državama znak solidarnosti in skupnih interesov na Iberskem polotoku. »Pueblo« meni, da je duhovna skupnost Špancev in Portugalcev dobila novo oporo. »Madrid« piše o krščanski misiji obeh narodov.

Manoilescu o novih nalogah Romunije

BUKAREŠTA, 31. jul. Račor, Romunski zunanji minister Manoilescu je zastopnikom tiska dejal, da so romunski predstavniki nalezeli v Nemčiji in Italiji na prisrčen sprejem in popolno razumevanje »Lahko ugotovim, da je Adolf Hitler z zadovoljstvom sprejel na znanje novo politično orientacijo Romunije. Vodja rajha in duce sta se zanimala za vse manifestacije našega gospodarskega življenja in se odločila, da zagotovita miren razvoj Romunije. Posebno mi je bilo na tem, da odstranim legendarne vesti o nekih posebnih nalogah Romunije. Romunija je svobodna v svojem mišljenju in vodstvu politike ter hoče sodelovati v politični kakor gospodarski reformi južnovzhodne Evrope v okviru neodvisnosti. Sili osi bo sta postali v bodoče naši najboljši klijentini in dobavitelja. O kakšnem gospodarskem pritisku od strani sili osi ne more

biti govora.« Minister je nato naglasil potrebo organizacije dela, inženirjev in drugih strokovnjakov. »Glavna skrb sili osi je, ohraniti na Balkanu mir. Zelimo mir in spoštovanje romunskih pravic: ne čemo, da se ponove dogodki, ki so se odigrali pred tednom. Romuni vedo, po kateri poti bodo šli, če se bodo spet prestopile meje. Vlada je pripravljena, urediti prilike z Madžari in Bolgari na miren način. Dvajset let smo vodili politiko pomirljivosti do etničnih manjšin, zdaj hočemo rešiti zadevo brez prelivanja krvi. Ena teh metod naj bi bila zamenjava prebivalstva, tako se bodo zmanjšale manjšine na minimum. Ustvariti hočemo čim bolj homogeno Romunijo. Židovsko vprašanje bomo rešili iskreno, a zavestno. Romunijo samo Romunom!« je zaključil Manoilescu svojo izjavo.

AMERICANI SMEJO MED PROSTOVOLJCE

WASHINGTON, 31. julija. Reuter. Britansko veleposlaništvo v USA je izdalo včeraj oklic na vse ameriške državljane-pilote in mornarje, da se lahko javijo kot prostovoljci v britansko vojsko.

HALIFAX DEMANTIRA

LONDON, 31. julija. Reuter. Lord Halifax je včeraj v zgornji zbornici energično zanikal, da bi bilo onih 11 aretiranih angleških državljanov vršilo na Japonskem špijonažo. Objavil je, da je dal poklicati k sebi japonskega veleposlanika in ga nedvoumno opozoril na posledice aretacij. Isto je povedal tudi angleški veleposlanik japonskemu zunanjemu ministru.

LONDON, 31. julija. Reuter. Včeraj sta bila od 11 aretiranih angleških državljanov izpuščena že dva. Japonci se čudijo angleškemu razburjenju.

NOBENE DEMOBILIZACIJE V SIRIJI

ANKARA, 31. jul. Tass. Z angleške strani so se širile vesti o demobilizaciji v Siriji. S pristojnega mesta v Siriji pa javljajo, da te vesti niso resnične. Sirija ne bo odpustila čet, dokler bo obstajala najmanjša nevarnost s strani angleške vojske na Bližnjem vzhodu.

GIBANJE AMERIŠKE MORNARICE

NEW YORK, 31. julija. Reuter. »New York Daily News« poroča, da so USA napotile del svojega vojnega ladjevja v Karibsko morje. Francoske vojne ladje z nosilcem letal »Bearnom« so še vedno zasidrane pred Martiniqueom. Ameriške vojne ladje so pripravljene na odhod.

Ni zdaj čas za socialne reforme v Jugoslaviji

Treba je najprej organizirati srbskega in slovenskega kmeta ter ju povezati s hrvatskim

Brez vsakega dvoma je, da mi mogoče reorganizirati Jugoslavijo v socialnem smislu, dokler se sedanja vojna ne konča. Rzsodnost zahteva od nevojskujočih se držav, da ne trosijo svojih sil, nego jih izkoristijo v boljše namene. Vsaka velika izprememba je povezana z rizikom. Obzorje bodoče Evrope je zastrto z meglo, ne ve se še kakor bo izgledala njena zemljepisna karta, s kakšnimi viri bogastva bo razpolagala, kolikšna bo vojna škoda in kakšna sredstva bodo imele vojskujočje se države.

Namesto dolgovoznih razprav o socialnih reformah bi bilo koristneje, če bi se v srbskih in slovenskih krajih delalo na

tem, da se kmeti organizirajo ne le kot nosilec vse narodne politike v sodelovanju z zdravim meščanskim elementom. Namesto da mečejo poglede v tujino, bi srbski rodoljubi storili bolje, če bi se poglobili v ono, kar se je zgodilo na Hrvatskem in našli bi, kar se je že zdaj pokazalo koristno. Srbski politiki bi morali organizirati svoj narod in dati kmetom možnost, da postanejo odločilen političen činitelj ter koristen sodelavec pri državni gradnji. Ni problem v porazdelitvi ministrskih portfeljev; tudi ni sodelovanje v vladi pogoj za takšno organizacijo. Bratje Radići so prevzeli organizacijo naroda v dobi okrnjenih volivnih pravic in pripravili kmete za čas, ko

bodo postali odločilen činitelj v politiki. Danes mora vsak objektivni človek priznati, da je kmetstvo rešilo Hrvatsko zloma.

Razmišljanje o načinu, kako organizirati srbsko kmetstvo in ga povezati s hrvatskim, je mnogo važnejše od vseh vprašanj in problemov socialne reforme, ki jih bo mogoče rešiti šele tedaj, ko bo organiziran kmet po vsej Jugoslaviji. Hišo je treba graditi s temeljev, šele potem pridejo zidovi na vrsto. Vprašanja, ki se javljajo po listih, so lahko predmet akademskih razprav, mi mogoče priti zdaj do končne odločitve, ugotavlja »Hrvatski Dnevnik« v svojem uvodniku.

Naša mlada krila

Veličanstvena priroda daje človeku globoke želje po nedoseženem, po nečem, kar človek še ni dosegel: velike daljave po morskem površini, snežne poljane, ogromne gore in planine — daleč proč od vsakdanjega, enoličnega življenja, vlečejo človeka, da se upušča v borbo, da doseže zmago v nevihti in neurju, v vročini in mrazu.

Še večja je bila borba človeka za veliko idejo letenja. Podvig iz črne zemlje visoko v nebo, nad domačo grudo kot ptica, ki vabi človeka: »tudi Tebi so potrebna krila...« pomeni prerod duše, pomeni približati se tistemu brezkončnemu prostoru, ki je za človeka za večne čase nedosežen.

Mogoče plezalec vidi visoko v skalni mogoče vidi v belem belem oblaku življenje, gibanje, veselje, mogoče vidi v orlu, ki kroži nad skalami, svobodno bitje, ki se giblje v prostoru brez mej po svoji volji.

Ze pračlovek si je zahotel kril. Zgodovina je polna načrtov in podvigov, da bi človek dobil krila. In danes jih ima... Izkoriščena pa so v druge namene kakor so bila rojena, za vojno.

Tudi naši lepi domovini so potrebna krila. Krila mladine, ki si želi poleta, visoko, daleč in dolgo. Letalska mladina, jedro letalskega orožja, se mora vzgajati, dati ji je treba krila, možnosti letenja, priliko, da poleti daleč preko naših polj in gora.

Skoraj bo deset let, odkar se je začelo na naši severni meji gibanje mladih kril. Sami mladi, polni zdravja in moči so začeli z modelerstvom raznoterrega letenja kot vzor vsej domovini. Starejši so to gibanje razumeli in ga začeli podpirati.

Mladina je bila, ki je v lepem našem podravskem mestu dvignila svoja krila, dala nov rod mladih letalcev, si zgradila sama svoje ognjišče, edinstveno sportno letališče v naši domovini.

Krila so letela iznad zelenega Pohorja, v Slovenskih goricah — ojačana so šla v borbo s svojimi tovariši iz Beograda, Zagreba in Ljubljane — na izredno uspešnih jadrskih tekmah na letališču na Tezmem.

Mlada krila nam niso bila nikoli tako potrebna kot so danes. Ko potujem po dolgi borbi za dobro našega neba, se vprašam: »Zakaj so hangarji zaprti, kje so krila — zakaj smo deset let delali in žrtvovala svoja mlada življenja? Ali mogoče ni več želje letenja pod modrim nebom. Ne čakajte starih, da vas povedejo, zaposleni so z vsakdanjim življenjem, v borbi za vsakdanji kruh in boljše bodočnost družine. Sami dvignite glavo, najtežje je premosteno, ustvarjali smo z našo mladeniško močjo in ljubeznijo ne za sebe, ampak za Vas. Dvignite oči k nebu, od koder Vam prihaja pomoč in moč!

Boli me srce, ko hodim po ravni površini letališča in gledam v zrak — edini prijatelji so mi ostali: male ptice, lastovke in kragulji, ki pojejo pesem letenja pesem, ki jo znam na pamet, katero sem mladim pripovedoval — sam pa slišim te mlade »letalce«.

Vendar ne morem priti mimo zaprtega hangarja, ne da bi povedal svoje globoke želje:

Mladini je država zaupala ognjišče našega življenja — letališče s hangarjem in letali, zaupala nam je in dala na podlag dokazov, da smo sami sposobni, da leti-

mo, da smo sami sposobni, da gradimo — torej sami sposobni da gradimo — torej sami sposobni da vodimo idejo našega nacionalnega zrakoplovstva.

Bila so potrebna domovini, da branijo domače, svobodno nebo. Nikdar nam niso

bila tako potrebna, kakor zdaj. In hangar na Tezmem je zaprt...

Ne čakajte poziva starih, sami vstanite. Na mladini je bodočnost in odgovornost za milo našo grudo. Pokažite, da naš modri sport živi, da bo imel nove uspehe, nove podvige v čast domovine.

Ing. B. CIJAN

Angleško delavstvo za nadaljnje boje

»National Zeitung« iz Basla javlja iz Londona: »Na angleško delavstvo je napravil korak nemškega namestnika na Holandskem, Seys Inquarta, ki je postavil holandski socialni demokraciji in rudarski zajednici komisarija, globok vtis. Glede cenzure je bil sprejet predlog vlade, da se novinarji prostovoljno podrede kontroli. Duff Cooper je naglasil, da se ima za svoj položaj ministra zahvaliti vprav svobodnemu tisku, ki je kritiziral napake prejšnje vlade, po katerih bi lahko šla Anglija v propast.

Zamenjava sira Edmonda Ironsidea po generalku Brookeju na vrhovnem povelj-

stvu britskih vojnih sil se smatra po »Sunday« Expressu kot potrebno zaradi soodgovornosti Ironsidea v neurejenih prilikah v prvem delu vojne, v kateri je sodeloval. Isto bi moralo veljati za Gorta. Javno mišljenje se zaradi izpremembe ne vznemirja, ono je zadovoljno s Churchillovimi energičnimi ukrepi.

»Meč in duh« se imenuje nova katoliška delavska organizacija, ki jo je ustanovil kardinal Hinsley. Glavna naloga organizacije je, da vodi boj krščanstva proti novemu poganstvu. Vojna nima za cilj propast Nemčije, temveč njen prerod v novi Evropi.

Nemčija v letih 1914 do 1940

»Neues Wiener Tagblatt« piše med drugim o nekdanjih bojih, ko je šel Nemec proti Nemcu z orožjem. Pod pritiskom politične stvarnosti so bili Nemci iz Avstrije ločeni od nemškega cesarstva. Z muko so prenašali breme, ki ga jim je Bismarck zavestno natovoril. Ko je prišla svetovna vojna, so se prvič po bitki pri Lipskem borili spet Nemci vseh plemen proti skupnemu sovražniku. Nemške in avstrijske čete so si izbojevale zmage pri Gorlicah in Kobaridu, skupno so osvojile Lwow, združene so krenile pod

Mackensonom na jugovzhod. Nemško-avstrijske čete so stale ob 30.5 cm možnarjih v Belgiji, bavarski alpski zbor je branil tirolske gore. Mornarji z avstrijske ladje »Kaiserin Elisabeth« so rešili s tovariši iz Nemčije čast nemškega imena. V svetovni vojni je dobila velikonemška misel svojo obliko, Nemci iz rajha so se borili za svobodo Koroške, Avstrijci so jurišali na Annaberg in se borili v Porenju, Porurju. S takšnimi možmi je dočkal nemški narod svoj prerod.

Francoski tisk v novih prilikah

»Basler National Zeitung« prinaša dopis iz Vichyja, v katerem prikazuje položaj francoskega novinstva. Zasedba Pariza je povzročila katastrofalen padec v konsumu listov, ker je največje število dnevnikov izhajalo v prestolnici. Odnosaji se še do danes niso stabilizirali zaradi prepovedi prodaje v nezasedenem področju Francije in ukrepov vlade v Vichyju glede listov iz okupiranega ozemlja. V Parizu izhajajo le trije dnevniki. Nemška uprava izdaja novi »Paris Soir«, stari »Paris Soir« pa izhaja v Limogesu. Razen tega izhajata še v Parizu »Matin« in »Dernieres Nouvelles«.

»Temps« se je moral seliti najprej v Angers, nato v Clermont-Ferrand, kjer izhaja v reducirani obliki na dveh straneh, brez reklam. Prav takšno omejitvev na 16 strani ima »Illustration«, zdaj v Bordeauxu. Oprema lista je zelo enostavna, izginile so velike strani in reklame. Nekaj strojev je spravil lastnik v Tours, kjer so bili popolnoma uničeni, oni, ki so ostali v Parizu, so nepoškodovani. »Populaire«, list Leona Bluma, ki je hotel izhajati v okupiranem ozemlju, je bil prepovedan, katoliška lista »Aube« in »Epoque« sta pa prenehala izhajati.

Kako je na Koroškem med sedanjo evropsko vojno

„Veliki čas je narodne vrste še bolj strnil...“, pravi „Koroški Slovenec“

»Koroški Slovenec« objavlja v svoji 30. številki daljše pismo, v katerem niza sličice o življenju na Koroškem po izbruhu vojne. Pismo se zaključuje z naslednjimi vzpodbudnimi stavki:

»Vojni čas je združen z žrtvami in odpovedmi tudi v zaledju. Čuti jih vsaka družina in vsak posameznik. Mirno smemo zapisati, da je v slovenskem ljudstvu dovolj smisla za vojne prilike in zahteve. Narod ga nakazuje dan za dnem v mirobnem in dobrovoljnem delu v kmetijstvu in obrti. Tod je treba sosedove pomoči, tam mora gospodinja prijemati za koso in oralo, tam spet je nujno podvo-

jeno delo zaostalih domačih. Beležimo in če treba podpremo s trdnimi dokazi: gospodarsko delo našega podeželja se vrši nemoteno v dobrem starem redu, z gospodarskimi nujnostmi nikjer ne ostajajo, tudi v vojnem času sprejema zemlja, kar ji gre. Kruha, četudi trdo priborjenega, črnega, bo dovolj za vse! V intenzivnem obdelovanju naših kmetij je nazoren dokaz, kako pojmujejo Slovenci gospodarsko stran svoje državljske zvestobe.

Še v narodnem področju razbiramo velikodušnost in zaupanje. Organizacije, njihovi nositelji, tednik, mesečnik in kar

Pri napovedovalki:
— Vi boste zabodeni do smrti, razsekani in pojedeni!
— Tremutek, pozabil sem sleči rokavice iz svinjske kože...

Finančni minister dr. Šutej je bil sprejet pri knezu namestniku Pavlu na Brdu v avdienco. Pred njim je bil v avdienci minister za telesno odgojo naroda Dušan Pantić. Dr. Šuteja je knez Pavle pridržal na kosilu. Dr. Šutej je podal referat o dvanajstih, ki so bile sprejete na ministrski seji.

Triurni sestanek sta imela dr. Šubašič in dr. Maček na domu v Kupincu. Opoldne se je ban vrnil v Zagreb.

Politična živahnost na Bledu je vsak dan večja. Stalno prihajajo ministri, diplomati in ugledni gostje. Dospel je tudi minister dr. Konstantinovič. Dr. Korošec in Cvetkovič sta se sestala na Pokljuki. Z Bleda je odpotoval bivši zunanji minister in radikalni prvak dr. Momčilo Nimčić. V Beograd se je vrnil tudi dr. Korošec.

Prepoved delovanja prostozidarskih lož po vsej državi se pripravlja s posebnim odlokom, kakor javljajo iz vladnih krogov.

Požrtvovalnost naših Nemcev. Senator Grassl je pozval Nemce v Jugoslaviji, da prispevajo v nemški šolski fond. Do kraja junija je bilo vplačanih 2026 temeljnih kamnov. Vsak kamen odgovarja vsoti 500 din, torej so dali naši Nemci za šole že nad milijon din.

S prključkom francoske vojne mornarice je Anglija povečala tonažo svojih bojnih ladij za 22%, od 641.000 na 781.878 ton. Italija je na isti način povečala svoje vojno ladjeve od 366.488 na 392.500 ton ali za 7%.

Posebno vojsko romunskih Nemcev pripravlja po vesteh iz Budimpešte, romunska vlada. Tvorili jo bodo pripadniki nemške manjšine v Transilvaniji.

V znaku velikih socialnih reform

Pod tem naslovom piše sarajevski »Katolički Tjednik« med drugim: »Geslo, pod katerim se danes vodi velik preokret v svetu, je v prvi vrsti geslo socialnih reform. Neki dan smo čitali, kako je »Popolo d'Italia« v programskem članku nazval to vojno »veliko socialno borbo« in »socialno vojno« med demopulokracijo in tako zvanimi proletarskimi narodi, ki se javljajo z novimi državnimi, socialnimi in gospodarskimi sistemi. Kot cilj vojne je označil inauguracijo višje socialne pravičnosti med narodi, ki ne bo dopustila, da bi bile demokracije tako bogate, da bi si lahko privoščile luksuz milijonov brezposelnih in da bi silili siromašne narode na pridelovanje umetnega gumija, bombaža, kave in drugih plodov, ki jih bogatini uničujejo samo, da jih obdržijo na visoki ceni.

Očitno je, da to niso samo fraze. Življenje in kruh gresta pred vsako filozofijo. Vse, kar bo prišlo po vojni, bo največ v tem znaku. Tudi nas bodo te reforme brez dvoma zadele. Ekonomsko življenje vse Evrope je povezano. Zahod se ne more gospodarsko povezati brez sodelovanja vzhoda in tudi ne obratno. Oboje se dopolnjuje. Pri nas je še vse preveč korupcije, intervencionizma, kapitalistične hegemonije v javnem in državnem življenju. Socialne reforme je treba izvesti. Katoliki smo bili in moramo biti za to!»

Novice

Selnica ob Dravi bo imela najlepšo šolo

Sredi skrbno obdelanega polja, v varstvu mejaša kobanske planine, malo izven vasi, dobiva selniška šola novo lice. Gole zidine rdečkaste opeke surove stavbe se zakrivajo za ometom. Čim bodo mizarji napravili svoje delo, bo po vzdianju okenskih okvirjev mogoča dvonadstropna stavba dobila svoj končni izgled. Ostali obrtniki opravljajo v notranjosti mnoga dela. Delo napreduje, upamo, da bo šolsko poslopje do konca leta popolnoma dokončano. Selnica bo imela najlepšo podeželsko obmejno šolo. Nujno je, da se preskrbi številni šoloobvezni mladini zdrava voda. To vprašanje še ni dokončno rešeno. Poslednji čas je, da se določi, ali bo imela moderna šola vodovod ali vsaj studenec, kajti voda potočnica iz sedanjega vodovoda je neuporabna. Kotično bo šola brez dvorane. V novih razredih, ki so pripravljene za določeno število otrok ni mogoče vršiti skupne šolske proslave. Malo volje in podjetnosti in s skromnimi

stroški je mogoče urediti v kletnih prostorih prav lepo šolsko dvorano. Deca bi imela hkrati tukaj gledališke predstave, predavalnico za strokovna predavanja, deci in odraslim bi se predvajali tukaj filmi iz gospodarskega življenja. Z majhnimi sredstvi bi mnogo koristili bodočemu razvoju Selnice in največ skupni vzgoji obmejne mladine.

Pripravimo naši »nevesti«, obmejni kobanski šoli, dobro balo. Najdražji poklon

ob vstopu v kulturno selniško življenje naj prinese šola kot »doto« šolski deci v skrbi za telesno zdravje pitno vodo, za nje skupni duhovni razvoj pa šolsko dvorano, v kateri naj doraščajoči rod dobiva ljubezen in zavednost do našega pokolenja. Ako bo prejela naša nevesta še ta dva majhna darova, vodo in dvorano, bo govorila ona še kasnejšim rodovom hvalo sedanjim očetom Selnice za izvršeno delo. — Hardečan.

Obnova žrebčarne na Cvenu

Pred dobrim mesecem je diplomiral na ljubljanski univerzi za gradbenega inženirja g. Milan Rajh iz znane narodne Rajhove rodbine na Moti. Mladi inženir se je sedaj lotil z vso vneto dela za izdelavo načrtov za novo žrebčarno na Moti, ki je nedavno postala žrtev plamenov. To žrebčarno je l. 1913. zgradil

njegov oče Joško Rajh, kar dokazuje na pročelju zgradbe vzdiana spominska plošča. Sedaj bo njegov sin Milan nadaljeval očetovo delo in napravil načrte za obnovo očetovega dela. Tako bo Rajhova družina tudi pri obnovi te veljavne ustanove na Murskem polju imela mnogo zaslug.

Dr. Jule Gabrovšku

Človeku nekaj manjka, če ne more vzljubiti prirode onega kraja, v katerem mu je usojeno živeti. Kdor je imel priliko, užiti nekaj krasot prelepnega planinskega sveta, ta se bo težko sprijaznil z enoličnim odnosom do prirode našega Podravja. Kdor je bil desetletja abstinent, bo v Haložah pil, a v pišči ne bo našel užitka na Gorenjskem. Ako si imel priliko srečati resničnega tovariša v planinah in na njegovo družbo povezati par nepozabnih ur, ne boš nikdar zadovoljen s tovarišijo v dolinskem življenju. Iskal boš prilike najti še kdaj, vsaj za kratko uro, tovariša po želji. Našel ga boš v planinah. Mogoče slučajno. Odkril ga boš z darom opazovanja, ki se ti tam gori neverjetno izostri in ga hranil v svojem srcu kot redek, svetel spomin.

Pred leti je bilo. V kočici skromne, neznatne zasavske planine, kakor je skromno in neznatno vse to hribovje v primeri s Savinjskimi in Gorenjskimi planinami. Slabo vreme je preprečilo obisk nedeljških izletnikov. V kočico se nas je zateklo samo nekaj, od teh razen dveh vsi domačini. Midva pa sva bila prava »turista.« Razvil se je živahen razgovor, ki je nanesel na vse, tudi na politiko. Način mojega odnosa do domačinov pa je vzbudil pozornost pri tovarišu »turistu.« Vmešal se je in mi pomagal domačinom uspešno pojasniti neko perečo sodobno vprašanje. Ko so se ostali razšli, sva ostala sama v vnetem reševanju zamotanega vprašanja, dokler naju ni mrak opozoril, da je treba v dolino. Treba je bilo ujeti vlak, ki naj naju popelje v jutrišnji delovni dan, iz območja planin, v pusto ravninsko življenje. Mene v Podravje, a tovariša kdo ve kam...

Kakor se drug drugemu predstavila nisva, tako nama tudi ločitev ni bila lahka. Vlak sva zamudila. Pohajkovala sva pozno v noč po gostilnah in se končno odločila za skupno prenočišče v hotelu. Tudi jutranji vlak naju se prezgodaj popelje v vsakdanjost. Vpisala sva se v hotelsko knjigo z napačnimi imeni. On, ker sem opazil, da se trudi biti mi neznan radi čudovitih in drznih vprašanj, na katera sva prišla tako nepričakovano, do tistega večera popolnoma tuja drug drugemu...

«A jaz? Hotel sem ga menda posnemati. Naj ostane najino srečanje popolnoma posvečeno vprašanju, ki naju je združilo; imena in osebi naj ne pokvarita lepega odnosa.

V teh posmrtnih dneh mojega tovariša mi lebdi pred očmi le on kot človek in sodrug. Tudi kot plamenec, ker naju je planina združila.

Tisto noč nisva spala. On mi je odkril ves svoj svetli značaj, svoje pogumne nazore o življenju in družbi. Očaral me je z iskrenostjo svojih izpovedb in prepričanja, ki sem ga z njim delil. Opazila pa sva, da drug drugemu prikrivava svoja imena, poklic in bivališče. Oba je peljala pot v neko bolj pusto vsakdanjost, kjer lahko služiš svojim idejam, a tovariša, ki bi mu pustil tako odkrit pogled v njih svet, teško najdeš.

Rano v jutro sva stala na postaji. Vlaka, ki se tu križata bi imela odpeljati vsakega v drugo smer. On je bil veder kljub neprespanski noči, jaz otožen in pobit. Takega človeka redko srečam v življenju. Predno sem se povzpela na vlak, me je pridržal in nenadoma vprašal:

»Ti, mojega brata poznaš, kaj? Profesor je v Ptuj.« V trenutku pa je potegnil vlak in nisem mu utegnil odgovoriti. V Ptuj je bilo tedaj več profesorjev. Kateri naj bi imel tako sijajnega brata?

Spoznal sem ga šele po ločitvi, a videl ga nisem nikdar več. Vest o tragediji v sivih stenah Razora me je neizrečeno potrla. Končno mi je pa postalo jasno, da je moral umreti v boju, da je moral pasti... Mogel je pa podleteti samo sili, močnejši od njegove borbene prirode. Slab trenutek si je izbral za naskok. Predno je dal vse svoje energije na razpolago družbi, ga je terjala sila planin.

Ob odprtem grobu so mu pevci »Cankarja« zapeli žalostinko: »Vi žrtve ste padli...«, a v meně zre iz časnškega izrezka njegov drzni obraz in obraz njegovega brata profesorja. K. K.

Celje

Celjski trg

Celjski trg je z vrtnarskimi pridelki zadnji čas, še precej dobro založen. Večina pridelkov je iz celjske okolice, kjer se mnogo goji vrtnarstvo, nekaj pa se tudi uvaža iz južnih krajev države. Cene pa se držijo precej trdno in so pridelki mnogo dražji, kakor po nekaterih večjih mestih naše države. Nekateri stvari se na primer od zagrebškega trga razlikujejo v ceni tudi za 100%. Ta razlika je posebno velika pri uvoženih produktih, sadju itd. Vse te stvari so v Zagrebu cenejše več kot za polovico, ko pa pridejo do Celja, pa dosežejo ceno, ki je skoro nepojmljiva. Krompir se prodaja po 3 din kg, kumarce 3, stročji fižol 4, paradizniki 6, belo zelje 4, rdeče 6, pesa 2, grah 4, buče 3 din za kg, grozdje 12, marlice 14, breskve 14, kruške 8—10 din kg, gobe 4 do 5 din kroznik, paprike 2 za 1 din, bob 3 din liter, endivija in druga solata 50 par komad, jajca 75 par do 1 din komad.

SOBOTNA POSEBNA ŠTEVILKA »VEČERNIKA«

bo izšla na 32 straneh. Tudi iz Celja bo imela precej zanimivega gradiva. Prodajalci v Celju in okolici naj nam javijo do petka opoldne, koliko izvodov želijo v prodajo. Inerate sprejemamo še do petka opoldne. **Cena številke bo samo 1 dinar.**

Novo cestno križišče ob gornji Savinji

Obvodje gornje Savinje od Logarske do trga Mozirja in do Letuša, kjer prehaja dolina v prostransko Celjsko kotlino, ni le zelo dolgo, marveč tudi razmeroma široko. Obenem pa je tudi zelo gorato, razen štirih kotlinic, Mozirske, Rečiške, Nazarske in Ljubenske, je gosteje obljudena le tako zvana Zadrecka, to je s Savinjsko dolino vzporedno potekajoča zelena dolina Drete od prelaza Černivec pa do njenega sotočja s Savinjo pri Nazarjih ob gradu Vrbovcu. Tako je naravno, da se do sedaj v tem obvodu ni moglo razviti nobeno pomembnejše cestno križišče. Križišča v pravem pomenu besede sploh ni bilo. Z glavno cesto, ki vodi ob Savinji v Logarsko, so se le spajale stranske, ki vežejo oddaljene gorske predele z dolino samo, kjer so se razvile večje naselbine blizu Ljubije, trg Mozirje, blizu Ljubnice, trg Ljubno, ob Rečici, trg Rečica, ob stočju Drete in Savinje Vrbovec-Nazarje, ob Dreči ob prihodu na Črnivec Gornjigrad, ob prelazu iz Zadrecke na Vrnsko vas, Smartno ob Dreči in Solčava, izhodne točke v gornjo Mežiško dolino. V vsem srednjem veku pa do konca 19. stoletja je bilo v Radmirju edino pomembnejše stikališče dveh cest, tu se je namreč odcepila od glavne ceste ob Savinji cesta, ki je vodila in še vodi čez Sv. Franciška na Stražah v gorsko, sedaj sresko mesto Gornjigrad in od tam čez Črnivec v Kamnik in v Ljubljano.

Letoviščarji in drugi ljubitelji gornje Savinjske doline, ki bodo letos zopet prišli na oddih ali obisk in izlet v te prijazne gorske

kraje, bodo našli popolnoma novo in nad vse prikupljivo, pa tudi zelo važno cestno križišče v pravem pomenu besede, ker vodijo s tega novega križišča ceste v štirih različnih smereh. Pri gradu Vrbovcu je doslej vodil čez Savinjo le šibek Ribičev most, od Vrbovca je peljala skozi Zadrecko do konca prejšnjega stoletja zaznamovana pot, ki je tudi podobna kozjim stezam brez mostov čez Dreto. Poraben most čez Savinjo je od starih časov sem bil le nekaj kilometrov nad Vrbovcem v Sp. Rečici na mestu, ki se celo še dandanes imenuje Pri mostu. V kol med Dreto in Savinjo, kjer stoji grad Vrbovec, pa je mimo samostana in župni cerkve Nazarje vodila čez Dreto važna gorska pot, po kateri so visokoležeče kmetije z Nazarskega Dobrovolja vozile svoje pridelke, zlasti les, v dolino k Savinji. Sijajno razvita moderna lesna industrija gornjegrajskega veleposesva ljubljanske škofije, ki ima svoj sedež v gradu Vrbovcu, svoje najmodernejše opremljene obrate pa v njegovi neposredni bližini, potem pa lani dograjeni najlepši most, kar jih vodi čez Savinjo, in sloves priljubljenega domačega letovišča, ki ga že eno desetletje uživa Nazarje-Vrbovec, so ustvarili ob stožiču Savinje in Drete cestno križišče, kakršnega vse obvodje gornje Savinje nikjer drugod nima, ne v Mozirju, ne v Rečici, ne na Ljubnem, ne v Gornjemgradu, ki je kulturno in politično središče tega obvodja.

Ko stojiš na tem križišču, imaš pred seboj najlepšo pokrajinsko sliko, kar jih premore

WESTFALSKI OTROCI V KAMNIKU

Te dni so se pripeljali v Kamnik slovenski otroci z Westfalskega. Bili so gostje tamkajšnjih dijakov, ki so jim priredili lepo slavo. Petje, prisrčni nagovori, kresovi in rakete so dale obisku westfalskih slovenskih otrok še poseben pečat prisrčnosti in domačnosti. Le prehitro je potekel čas veselega bivanja v Kamniku in slovo je bilo ganljivo, težko a zelo prisrčno.

500 URADNIKOV AGRARNE BANKE ODPUŠČENIH

Te dni so prejeli uradniki Agrarne banke okrožnico, v kateri jih vodstvo banke opozarja, da je delo za likvidiranje kmečkih dolgov v glavnem končano in da bo moralo zaradi tega odpustiti 500 uradnikov te banke. Kdor bo prostovoljno odšel, bo dobil za nagrado enomesečno plačo.

c Policija je aretirala 29 letnega brezposelnega delavca Alojza G. iz Celja, ki je pred kratkim vlomil v shrambo pekovskega mojstra Mlakerja v Komenskega ulici in ukradel nekaj jestvin, pekovskega slada in torbico za kasiranje denarja. Nekaj stvari so našli še pri njem. Oddali so ga okrožnemu sodišču.

c Razne nesreče. 49 letni posestnik Ivan Rezar iz Stopič pri Sv. Juriju pri Celju je vozil s polja pšenico. Med vožnjo so mu zdvijale krave. Padel je pod voz, kolosa so mu zlomila roko v ramenu, dobil pa je tudi poškodbe po glavi in nogah. — 18 letni delavec Avgust Čepuš iz Debra pri Laškem je v pivovarni mašil steklenice. Pri tem je ena steklenica eksplodirala in mu prerezala roko nad zapestjem. — 50 letni dninar Franc Jazbinšek iz Planine nad Sevnico, je nalagal les na avto. Hlad mu je pri delu zlomil roko nad zapestjem. — 27 letni pos. sin Jože Plahuta iz Kalobja je prišel pri napreганju živine z mezincom roke med železje in mu ga je zdrobilo. — 5 letni sin pos. Vaje Jože iz Braslovč je doma padel po stopnicah in si zlomil nogo. — 7 letna hči posestnika Silva Balantova iz Preserja pri Braslovčah je padla z voza in si zlomila roko. — Vsi se zdravijo v celjski bolnišnici.

Ptuj

p Vojni red se naj izpremeni. Potnikom, ki se pripeljejo na Pragersko ob 13.38 iz smeri Ormoža in Ptuja in so namenjeni v Slovensko Bištrico in Poljčane, odide pred nosom vlak, ki vozi iz Maribora ob 13. in pride v Poljčane ob 13.47. Iz Pragerskega odhaja ob 13.28. Torej radi 10 minut so potniki iz ptujске smeri primorani na daljše čakanje.

p Delo na regulaciji Drave so morali opustiti radi naraščanja vode za nedoločen čas. Nekaj čolnov, ki so jih podivjani valovi odplavili, so že izsledili.

p Napravite red na Studenčnici! V Studenčnici na Zg. Bregu, nekoliko više od mestnega perišča, kopajo konje, kar je skrajno nehygienično ne samo za perišče ampak tudi za številne kopalce v Studenčnici, ki se lahko na ta način nalezajo kužne bolezni in jo raznašajo dalje. Zato napravite čimprej red na Studenčnici!

MARTIN KOJC

avtor »Učbenika življenja« nekoliko dni v Mariboru. — Sprejema dnevno v hotelu »MARBORSKI DVOR« od 16.—18. in po dogovoru. Kojčev novi način življenja nudi vsakomur uspehe, zdravje, srečo, duševni mir in zadovoljstvo. — Informacije brezplačno.

Maribor

Navodila za nedeljsko pohorsko slavnost

Prihodnjo nedeljo, 4. avgusta, bo blagoslovitev in otvoritev velike pohorske ceste Reka—Sv. Areh. Slavnost se vrši ob vsakem vremenu. Radi številnih gostov, ki so prijavljeni, bo pripravljali odbor in okrajni cestni odbor priskrbel gostom vozila. Tisti udeleženci, ki se do danes niso prijavili za vozila, se naj poslužijo avtobusov, kateri bodo vozili v soboto zvečer in v nedeljo zjutraj od 5. ure naprej z Glavnega trga in popoldne nazaj z vrha Pohorja. Vozni red je tako urejen, da bodo vozili avtobusi v soboto, 3. avgusta, ob 18. zvečer od Glavnega trga do Sv. Areha. Če bo več potnikov, bo vozilo več avtobusov.

V nedeljo, 4. avgusta, bodo vozili avtobusi z Glavnega trga vsake pol ure. Prvi avtobus že vozi ob 5. zjutraj, zadnji pa ob 8., tako da bodo vsi udeleženci

pravočasno prispeli k slavnosti k Sv. Arehu.

V nedeljo popoldne bodo avtobusi vozili od Sv. Areha od 15. naprej proti Mariboru. En avtobus bo izjemoma vozil že ob 11. proti Mariboru, ostali pa po potrebi.

Cena vožnji v eno smer je din 25.—. S temi avtobusi so ukinjeni vsi popusti, tako da mora vsak udeleženec plačati iz Maribora do Sv. Areha din 25.— in od Sv. Areha v Maribor tudi din 25.—.

Udeleženci si lahko kupijo karte za avtobusno vožnjo na Pohorje že vnaprej v pisarni osrednje avtobusne postaje na Glavnem trgu v Mariboru, tel. 22-75. Opozarjamo pa udeležence, da se naj ne zanašajo na zadnji voz, ker bo tedaj gotovo velika gneča in naj skuša vsak priti čimprej na Pohorje.

Gostje, ki so želeli, da jim odbor naroči osebne avtomobile, morajo to takoj javiti okrajnemu cestnemu odboru, Koroška cesta 26, telefon 21-95, ker jim sicer odbor ne more jamčiti za siguren prevoz na Pohorje. Najbolje je, da si vsak sam poskrbi vozilo.

Radi velikega števila vozil, ki so prijavljena, bo moral vsak udeleženec, ki pride z vozilom, pokoriti se navodilom ravnateljstva in bo smel parkirati samo na določenem prostoru. Povratek s Pohorja v dolino do 11. dopoldne ne bo dovoljen.

Kramarjem in sejmarjem je postavljane šotorjev 4. avgusta pri Sv. Arehu prepovedano.

Na svidenje prihodnjo nedeljo na zelenem Pohorju!

Prekupčevalci na studenški tržnici

Studenška tržnica je bila v glavnem namenjena prodajalcem lastnih pridelkov, da se jim prihrani pot na mariborski trg in pa gospodinjam, ki si lahko kupijo potrebno zelenjavo ter poljske pridelke na domačem trgu. Vedno večje povpraševanje po raznem blagu na studenški tržnici pa so spretno izrabili razni prekupčevalci, ki kupujejo blago na mariborskem trgu in ga nato prodajajo na studenškem. Čisto jasno je torej, če prekupčevalec kupi blago na mariborskem trgu, da ga ne bo prodajal po nakupni ceni, ampak dražje in da zaradi tega raste draginja na studenški tržnici, kar nikakor ni bil njen namen, nasprotno da bi se prodajajo ceneje. Zato bi prosili občinsko upravo, da prepreči tako prekupčevanje, ki je samo v kvar in dovoli prodajanje samo pridelovalcem povrtnine ter vrtnarjem. Na ta način se bo stalno dvigovanje cen preprečilo ter izenačilo s cenami na mariborskem trgu. -vb.

Zaključna dela v študijski knjižnici

Študijska knjižnica se že pripravlja, da že začetkom avgusta širši javnosti pokaže, kakšno v podrobnosti nepregledno delo se je v tem času popolne preureditve cele knjižnice opravilo, z doslovno rečeno, lastnoročnim trudom. Da tu ne omenjamo dela in skrbi g. ravnatelja Glaserja in njegovega zvestega, vsem ustrezljivega pomočnika g. Avsenaka, le opozarjamo, da je šlo vseh 40.000 (če ne še več) izvodov najmanj trikrat skozi roke od ranega jutra pa do poznega večera zaposlenega knjižničnega sluge, g. Jamška — delo, ki bi ga v

tem kratkem času starejši na njegovem mestu gotovo ne bil mogel opraviti. Zdaj zaključuje novo urejeno veliko izposojevalnico, ki se nahaja tudi v novi preureditvi sicer na starem, vendar na novo razdeljenem mestu. Za uporabo javnosti pride naprej na vrsto le izposojevalnica. Šele ko bo te dni veliko, grobo delo končano, sledi še ona velika notranja, odnosno podrobna in občinstvu malo vidna preureditev, ki pa je neizogibno potrebna za temeljito preureditev cele študijske knjižnice.

m Poroka. V Vuhredu sta se včeraj poročila šef redakcije »Večernika« g. Bojan Ribnikar, doktorand prava, in gospodična Vida Pahernik. Priči sta bila nevestin oče g. inž. Franjo Pahernik in ženinov oče g. Adolf Ribnikar.

m Poročila sta se danes v Ljubljani železniški kontrolor g. Lovro Budihna in gđe. Ninka Furlanova.

m Zanimivo predavanje v Aeroklubu. Jutri, v četrtek, 1. avgusta, bo predaval inž. Boris Cijan o pilotazi jadralskega letala in o najmodernejših in najhitrejših bojnih letalih. Predavanje, ki bo zanimivo tudi za širšo javnost, bo ob 19. v klubovih prostorih (Aleksandrova cesta 12).

m Pesniška dolina je zaradi zadnjega deževja poplavljena. Pesnica spet kriči po nujni regulaciji.

m Grozdje na mariborskem trgu. Na našem trgu se je pojavilo prvo letošnje grozdje, ki ga prodajajo po 18 do 20 din kg.

m Večer vesele glasbe. Kakor smo že omenili, se je Olepševalno društvo v Mariboru, ki skrbi za promenade koncerte v mestnem parku, na splošno željo odločilo, prirediti večer vesele glasbe. Ta promenadni koncert v mestnem parku bo v soboto, 3. avgusta, od 20.30 dalje. Vojška godba, pomnožena s civilnimi godbeniki, bo izvajala celo vrsto priljubljenih komadov iz aktualnih oper in zvočnih filmov pod vodstvom dirigenta kapetana Jiraneka. — Jutri, v četrtek, zvečer od 20.30 do 22. ure običajni promenadni koncert v parku. Dirigent kapelnik Jiranek.

slabe oči? ...

k diplom. optiku petelnu

Cenj. naročnike, ki prejema »Večernik« v upravi, prosimo, da poravnajo naročnino še danes.

UPRAVA.

m Konj mu je razparal trebuh. Na Tržaški cesti je konj brcnil 21 letnega posestnika Jakoba Irgoliča iz Studencev s tako silo v trebuh, da mu ga je razparal.

m Tatvine koles so spet na dnevnem redu. Včeraj je policijska kronika zabeležila spet dve tatvine koles, in sicer na škodo tekstilnega delavca Josipa Žižka, ki mu je bilo ukradeno kolo »Excelsior« z ev. štev. 197937, ter laboranta Gustava Končnika, kateremu je bilo ukradeno kolo »Mifa« z reg. štev. 25498.

m Splašen konj. Včeraj se je izvoščku Francu Wreclu splašil konj na Glavnem trgu ter ga podrl na tla in ga laže poškodoval. Konj je nato zdirjal po Koroški cesti na Vodnikov trg, kjer ga je stražnik prijel in ukrotil.

m Sodnik povozil divjega zajca. Sodnik Olmar Cvirni je z motociklom med Limbušem in Studenci povozil divjega zajca, katerega so izročili pristojnemu lovskemu zakupniku, ta pa nekemu revnemu družinskemu očetu, ki je prišel do slastne pečenke.

m Pes je ugriznil na Meljski cesti zidarja Janeza Novaka, ki se je moral zateči k zdravniku.

m 5 vagonov živih svinj, 1 vagon konserviranega mesa, 1 vagon konserviranih paradiznikov in 1 vagon konserviranih jabolk so poslali te dni Bolgari preko Maribora v Nemčijo.

m Starbor ima svoj redni mesečni sestanek dne 1. avgusta ob 20. (8.) v restavraciji Narodnega doma. Člani in prijatelji vabljeni.

Iz delavnice upravnika mariborskega gledališča

Upravnik mariborskega gledališča dr. Radovan Brenčič slavi 1. avgusta petdesetletnico. To priložnost je izkoristil naš sodelavec za majhen razgovor o zgodovini mariborskega gledališča in raznih problemih, ki se tičejo tega našega najvišjega kulturnega zavoda.

»Že če vstopiš na gledališko dvorišče, te prevzame ritem dela. Kladiva udarjajo in žage pojo; okoli in okoli so postavljeni odri: gledališče dobi nekaj novih prostorov za garderobo in pisarno, da se bo dalo tudi tu vsaj za silo še izhajati, dokler Maribor ne dobi stavbe, ki bi odgovarjala njegovim kulturnim potrebam. Ta ali oni morda pozabavljajo: »Čemu neki vlagajo denar v staro gledališče, saj je nova hiša vendar že več kakor nujna!« Morda je prav v tem že nekaj tipično brenčičevskega: tisti realizem, ki tudi za ceno popularnosti računa z vrabeem v roki in ne z golobom v — Beogradu.

»Kako ste prav za prav prišli do tega, da ste postali upravnik mariborskega gledališča? Gledališče vendar ni bil Vaš prvotni poklic?« Tako sem vprašal gospoda upravnika, potem ko sva se pomenila o vzroku in povodu mojega prihoda. B' je dobro razpoložen in mi je prišel prilazno pripovedovati:

»To je res zanimiva zgodba. Potem ko sem se kot srbski prostovoljec vrnil domov, so me postavili za obmejnega komisarja najprej v Ormožu, potem v Zgornji Radgoni in Špilu, dokler nisem nazadnje pristal v Mariboru. Prav te dni

je 20 let, ko sem prišel po evakuaciji Špilja v Maribor... Tu sem služil eno leto in pol in niti na misel mi ni prišlo, da bom kdaj svojo upravno kariero zapustil. Tedaj pa, bilo je 1. marca leta 1922., je zapel telefon. Okrajni poglavar dr. Lajnsič me je povabil na glavarstvo.

Lahko si predstavljate, kako sem bil presenečen, ko me je dr. Lajnsič brez vsakega uvoda vprašal, ali bi bil pripravljen sprejeti upravnštvo mariborskega gledališča. V Ljubljani je namreč pokrajinski namestnik minister dr. Ivan Hribar rešil gledališko krizo na ta način, da je postavil Hubada za upravnika, pri nas pa je bilo gledališče že vso sezono v krizi. Pisal je torej dr. Lajnsiču, naj predlaga tri ljudi, ki bi bili za upravnštvo v Ma-

riboru primerni. Dr. Lajnsič ni maral dolgega odlašanja. Vprašal me je naravnost: »Ali bi bili načelno pripravljeni, ali ne?« Jaz sem že od nekdaj imel posebno veselje z gledališčem in posebno z glasbo. Nastopal sem v Celju kot diletant, kot goslač in celo kot dirigent. Frikimal sem. Dr. Lajnsič je dejal, da naju bo z Bratino prihodnji dan povabil na daljši razgovor. Ko sem prišel domov, sem se kmalu skesal. Spomnil sem se ostrih časopisnih polemik, pa sem izgubil pogum. Sklenil sem, da bom dr. Lajnsiču povedal, da nisem za to. Toda dr. Lajnsič me ni poklical prihodnji dan, niti čez dva dni, niti pozneje. Prepričan sem bil, da je padla zadeva v vodo in vesel sem bil. Čez 15 dni pa je prišel dekret: imenovan sem bil za vršilca dolžnosti upravnika in tri leta pozneje, ko je prišlo to mesto v budžet, za upravnika gledališča.

»Sedaj bi pa rad samo še nekaj osebnih podatkov, gospod upravnik!«

Tu je bil g. upravnik kaj redkih besedi:

»Studiral sem v Celju, kjer je bil moj oče odvetnik. Bil je med ustanovitelji Sokola, ki je bil isto leto ustanovljen, kakor sem se jaz rodil. Visokošolske studije (pravo) sem opravil na Dunaju, kjer sem junija 1914. promoviral. Meseč pozneje so me poklicali k vojakom. Leta 1915. so me Italijani pri Doberdolu ujeli. Prijavil sem se med srbske prostovoljce, se udeležil prebitja solunske fronte, ostalo sem pa že preje povedal.

»Zdaj pa še nekaj osebnih nazorov o intendanturi, o načelnih, ki so vas in vas še vodijo pri upravi mariborskega gledališča.«

»Ko sem sprejel mariborsko gledališče, je bilo finančno silno šibko. Treba

si je bilo zagotoviti šele nadaljnji obstoj. V tem primeru se mi je zdelo bolj važno, da se je tu igralo, kakor k a k o se je igralo. Priznam, da vodim gledališče bolj uradniško kakor umetniškarsko. Vendar je prav ta uradniški način preprečil, da mariborsko gledališče ni že davno ugasnilo. Večkrat sem hotel tudi bolj na široko zamahniti. Najel sem v posameznih sezonah nekaj prvovrstnih moči, a sem moral marsikdaj delati veliko pokoro, ko sem ob koncu sezone delal bilanco. Sedaj sem opreznější. Prepričan pa sem, da umetniški nivo gledališča stalno raste, čeprav ne sunkoma, vendar solidno. In danes je mariborsko gledališče, čeprav je med oblastnimi gledališči najnižje subvencionirano, morda najbolj konsolidirano in najbolj uspešno.

»Ko smo že pri subvencijah, ali mi ne bi hoteli povedati nekaj številčk. Vem, da so bile že tu pa tam objavljene, pa se mi vendarle zdi važno, da javnost vedno znova in znova na to vprašanje opozorimo.« Gospod upravnik je bil seveda takoj pripravljen. Od nekod je privlekel na dan listek s sledečimi več kakor zgovornimi številčkami: 1. Skopje 585.000, 2. Sarajevo 558.000, 3. Osijek 549.000 (sedaj od banovine Hrvatske: 1.600.000), 4. Maribor 300.000.

»Letos smo bili v Beogradu, kjer so nam najlepše obljubili, me pomirja gospod upravnik, ko vidi moj obraz. S tem upanjem se mi zdi najbolje, da končam ta najin razgovor. Ko se poslavljava, mi še pripoveduje nekaj anekdot oziroma časopisnih komentarjev, ko je bil on kot »policač« postavljen za upravnika. Z živim občutkom, da tisti moji tovariši, ko so se norčevali iz policijskih sposobnosti novega intendanta niso imeli prav, sem odšel. D.

Zanimivosti

Črno zlato Bakuja, največjega vrelca nafte v Rusiji

„Smerljiva voda“, ki je dajala sajasto svetlobo, je prinesla kasneje milijarde dohodkov

Z imenom Bakuja je zvezano nad 21 milijonov ton nafte na leto. 854 km dolga cev vodi z obale Kaspijskega morja do Batuma ob Črnem morju, kjer vkrcavajo nafto na cisternske ladje. Prostor, po katerem teče cevovod, je ločen od Rusije po visokem pogorju Kavkaza, ki se v širini 150 do 160 km in dolžini nad 1000 km strmo spušča proti jugu. Južni del, Zakavkazje, ima blago podnebje, na severu bivajo pod vznožjem Terski in Kubanski kozaki, ki so po poreklu iz Ukrajine. Elbrus in Kazbek segata s svojimi belimi glavami nad 5000 visoko pod nebo.

Na tem ozemlju biva pisana množica narodov: tu so Gruzini, Mingreni, Osi, Tači, Tališi, Armenci, Poljaki in Ukrajinci. Eni so prišli sem kot državni ali privatni uradniki, druge so naselili s silo. Središče kavkaškega življenja tvorijo

Gruzini, katerih aristokracija je skozi stoletja ljubosumno čuvala svoje tradicije. So to krasni, visokorasli ljudje.

Zakavkazje je bilo vedno torišče diplomatskih intrig velikih sil. Tu so silili Rusi v Perzijo in ogražali angleške interese, od tod so poskušali angleški emisarji prodirati na sever. Eksploatacija petrolejskih vrelcev se je začela, ko so bili še Perziji gospodarji dežele. Perzijski šah je zvedel, da imajo Kitajci neko »črno svetlobo«, zato je ukazal inženirjem, naj napravijo svetilne lampe. Leta 1802. so jeli črpati naftine vrelce. Perzijski šah Hasan Huli Kan je v nekem sporu sam odsekal glavo ruskemu poslaniku, generalu knezu Cicijanovu. V vojni, ki je sledila, so Rusi zasedli Baku.

Ruski inženirji so prvotno ugotovili, da je petrolej smerljiva voda, ki je uporabna le za mazanje osi. Kmetje so z lastnimi

sredstvi črpali vrelce do 1870, ko so jih prevzeli v eksploatacijo baroni Rotschildi. Leta 1910. je kupil Baku petrolejski kralj Deterding, ki je istočasno postal lastnik vseh ruskih petrolejskih vrelcev.

Pred revolucijo je bila ruska proizvodnja petroleja omejena le na Baku. Tu so 1910 načrpali 10 milijonov ton nafte. V državljanski vojni so črpalne naprave tako trpele, da so šele 1927. leta dosegli stanje iz l. 1910. Potem je proizvodnja naglo rasla in dosegla leta 1938. višino 21 milijonov ton.

Poleg Bakuja so še drugi vrelci v Kavkazu. Grizni daje 2,6, Majkop 2,2 milijona ton nafte. Ves Kavkaz daje 87% ruskega petroleja. Novi Baku v republiki Baškiriji je leta 1938. dal 1.300.000 ton, leta 1942. bodo tam dosegli že sedem milijonov ton dragocenega goriva.

Nemški mornar, ki je bil odlikovan za hrabrost že v svetovni vojni, je to pot kot član posadke neke nemške podmornice prejel že drugič trak Železnega križca

Za 50 milijard dinarjev letal je naročila Velika Britanija v USA.

Dve večji francoski vojni ladji sta zasidrani v vodah Škotske.

Luksemburške železne povoke peči so spet v obratu. Škoda, povzročeno po vojni, bodo kmalu popravili.

Poljske čete v Egiptu je pozdravil poveljnik vzhodnih čet, general Wavol. Poljaki so prišli iz Sirije.

Sozhalno pismo iz letala je spustil neki angleški pilot na italijansko fronto v Libiji. Pisal ga je poveljnik angleških čet na Bližnjem vzhodu ob priliki smrti maršala Balba, s katerim sta bila prej velika prijatelja.

Zdravljenje duševnih bolezni z električnim šokom. Nedavno tega so poročali zdravniki o uspehih z inzulinskim šokom. Sedaj pa poroča rimski zdravnik Kalinovskij o ponovnih uspehih z elektriziranjem bolnikov. Električni tok se usmerja skozi glavo in vse zdravljenje je z uspešnejše za bolnika, a prijetnejše tudi za strožništvo. Kar pa je najvažnejše, je to, da tako zdravljenje duševno bolnih ne povzroča nobene škode.

Štiri leta brez hrane je ostal neki pož, ki so ga bili prinesli iz Egipta v Ameriko in potem pozabili nanj. Privezali so ga bili z vrstico na deščico. Štiri leta pozneje so ga slučajno odkrili in ko so vrgli hišico v vodo, je prišel iz nje spet pož, sicer precej mršav.

Kuhinja in shramba za jedila sta najsigurnejši zaklonišči pred zračnimi napadi, meni angleški inženir Aleksander Hans. Če mora ostati človek v stanovanju, je tu najmanj nevarnosti, da bi se udril strop, ker sta prostora majhna.

Brez denarja se lahko vozijo v tramvajih Belfasta in Kjevenhavna, Sprevodnik zapiše ime in naslov potnika, ki lahko plača naknadno vozno pri blagajnah.

Trg za uši in bolhe ima tudi Bruselj. Prej se s tem ponašali v Londonu, Parizu, Varšavi, Pragi in New Yorku. Toda bruseljski trg skokic je star že 300 let, kar bodo zdaj tudi svečano proslavili.

Tipična pokrajina iz priključenega dela vzhodne Belgije k Nemčiji: Reuland pri Maimedyju

Senzacija z zvezdo Treh kraljev na nebu

Po astronomskih računih se bo skoro pojavil na nebu zanimiv prizor, ki se ponavlja le vsakih 260 let. Pojav bo nekako tak, kot so ga videli na Bližnjem vzhodu za časa Kristusovega rojstva. Dva planeta Jupiter in Saturn, še bosta javila v posebnem položaju proti Zemlji in Soncu. Prav takšno posebnost na nebu so videli sedem let pred rojstvom Krista, zato stavlja dejanski prihod Zvelčarja na svet sedem let nazaj, pred naše štetje.

Jupiter je oddaljen od naše Zemlje 600 do 950 milijonov km, oddaljenost Saturna znaša 1200 do 1650 milijonov km. Oba

planeta, kadar se najbolj približata, sta še vedno oddaljena trideset milijarde km drug od drugega. Le vsakih 260 let prihajata planeta v podoben položaj, ki so ga občudovali svetopisemski trije modri. Zadnjič so opazovali tak nebesni prizor 1682, zbudil je ogromno senzacijo. Dne 15. avgusta letos bo konjunkcija na nebu dosegla višek. Kmalu po polnoči bo zablestela na nebu bajna svetloba, oba planeta bosta zasijala na vzhodnem obzorju. Drugič in tretjič se bosta Jupiter in Saturn približala še v oktobru in februarju.

V 16 mesecih je rodila 11 otrok

Če bi se znamenite kanadske petorčice rodile na kraju minulega stoletja, bi bila njih slava prilično slaba. V neki vasi Pomeraniji biva namreč kmetica Sofija Buhnen, ki je v teku 16 mesecev rodila prvič šestorke, pri prihodnjem porodu pa petorčice. Tako je zabeležil nemški zdravnik dr. Gottlieb.

Bilo je to l. 1880-81. Zdi se, da kmetica ni bila tako srečna, kakor starši kanadskih petorčic. Svet se ni menil za njene šestorke in jih tudi ni zasipal z darovi, tako da bi imele prej milijone, preden bi znale govoriti. Starši so jih morali hraniti sami.

Okostnjak z dvema glavama na sejah

Pred vhomom v veliko sejno dvorano bolnišnice nekega univerzitetnega kolegija v Angliji sedi na stolu okostje Jeremije Benthama. Okostje je popolnoma pokrito in s klobukom na glavi.

Jeremija Bentham je umrl 1837. Vse svoje imetje je zapustil bolnišnici, ki jo je tudi sam zgradil. Postavil je pa pogoj, da tudi mrtev predseduje vsem sejam bolniške uprave, kakor je to delal, ko je

bil še živ. Jeremija opravlja to funkcijo tudi po smrti vestno. Ne le to, celo z dvema glavama je navzoč. Po njegovi želji so mu namreč morali sneti glavo in jo postaviti med noge. Na glavo so mu posadili kopijo prave glave iz voska, ki ohrani vso prvotno vnanjšino. Mrtvaška glava je prenaplo izgubila meso in postala votla.

Prekooceanski leti pred Lindberghom

Charles Lindbergh, ki je po svojem preletu čez Atlantik zaslovel po vsem svetu, postal ameriški polkovnik in se bogato oženil, ni bil prvi na tem drznem podvigu. Pred njim je bilo 67 potnikov. Leta 1919 sta preletela Atlantik sir John Alcock in Wughton Brown, letevši od New Foundlanda do Irske. Res je, nista letela naravnost do Pariza, vendar sta

po zračni poti zvezala ameriško in evropsko celino.

Ostalih 65 potnikov, ki so premerili Atlantik, se je udeležilo poleta zrakoplova Angleški R 34, ko je l. 1919 letel iz Škotske v Ameriko in se vračal po isti poti, noseč s seboj 31 potnikov. Leta 1924 je letel v Ameriko nemški Zeppelin

Epidemija smešnic

Takole na jesen, ko se skrajšajo dnevi, se vrinejo med vojno psihozo po družbah tudi smešnice. Niso vse duhovite, med njimi mnoge, ki so že davno bile krščene in prihajajo znova pogrete na dan.

Po kosilu sem prižgal pipico in sedel v naslonjač. Žena je sedla h klavirju, ubrala nekaj tonov in prestala.

— Dragi, na misel mi je prišla neka smešnica, naj ti jo povem?

— Na dan ž njo!

In povedala mi jo je. Smejal sem se, seveda.

— Dobra je, kaj ne?

— Izvrstna! Od kod jo imaš?

— Od Ančke! Vendar ne boš mislil, da si je kak moški dovolil povedati mi jo.

— Bog ne daj! A kje jo je zvedela Ančka?

— Od njenega moža. On ni taka mrtva klada kakor ti. Zabava svojo ženo. Zmerom ima prisebi beležnico, vanjo zapisuje vice. Ti ne delaš tako.

— Dobro je. Kupil bom beležnico in zbiral vice!

— Oh, kako si mi zlat! vzklikne žena, me objame in poljubi za vrat.

Naslednjega dne sem imel opravka v banki, kjer dela Ančkin mož:

— Pozdravljen Julij! Tako suhoparno delo imaš, povem ti izvrstno smešnico!

— Kolosalno!

— Samo če jo že poznaš, mi povej, da ne bom govoril do kraja. In povedal sem mu vic. Julij se je smejal do solz, trebuh se mu je tresel, naočniki so mu padli z nosa.

— Hahaha, izredno! No, takoj popoldne ga moram povedati svoji ženi!

Iz banke sem odšel na glavno pošto. Med potjo sem srečal doktorja Miho, odličnega prijatelja in velikega oboževalca moje žene.

— Ti, mi pravi, vem za izvrstno smešnico, samo če jo že poznaš, mi povej.

In pripoveduje mi že znano poščegetalko. Prekinem ga.

— Kolosalno, kaj ne?

— Odlično! odgovorim. Od koga si jo čul?

— Od Julija v banki. Veš, on beleži smešnice v notes. In od koga si jo ti čul?

— Jaz od svojega šefa. Izreden človek. On zna celo vrsto mastnih smešnic.

Mlada sreča:

— Ljubček, nekaj ti moram povedati!

— Kaj neki, ljubica?

— Prihodnjo pomlad si bova morala nabavit še majhen čolniček...

Med kosilom sem dejal ženi:

— Govoril sem z Julijem. Povedal sem mu tvoj vic. Ni ga poznal, čeprav si rekla, da ga je on povedal Ančki, Ančka pa tebi.

— Ni mogoče! odgovori žena.

— Potem sem srečal doktorja Miho, nje-mu je bila prva skrb, da mi pove tvoj vic. To je zelo sumljivo. Zdi se mi, da je bil on in ne Ančka, ki ti je povedal to smešnico.

— Ali si znorel? se je zganila žena. Tako grdo sumničenje! No, strašni ste vi moški... Julij pozna to smešnico, toda on je tako smešen, da jo rad poslušata tudi od drugih.

Zvečer smo imeli goste. Med ostalimi je bila navzoča tudi mlada, lepa in že ločena žena.

— Ali ste že čuli najnovejšo pikantno smešnico? sem jo vprašal in se že naprej veselim, da bom jaz prvi, ki sem ji jo povedal.

— Katero? me vpraša.

Pričnem ji pripovedovati.

— O, to smešnico že poznam. Povejte mi kaj drugega.

— Od koga ste jo čuli? vprašam.

— Od koga? Pa od vaše gospe. No, ne smete se pretvarjati. Vi ste znan kot zbiratelj smešnic. Celotno beležite jih v notes, kakor mi je povedala vaša gospa...

Ljubljana

Kraljev spomenik v Zvezdi

Zdaj ko je Zvezda posnažena, urejene grede in spet lepo razpostavljene klopi, se zbira okoli ograjenega prostora, vedno veliko radovednih gledalcev, ki spremljajo delo pri sestavljanju bronastih delov spomenika.

Betonski podstavki, ki so ga obložili z velikimi granitnimi ploščami, krasita na obeh straneh dva po štiri metre dolga bronasta reliefa, ki predstavljata eden vojno, drugi mir.

S škripčevjem, ki je postavljeno na tramovju okoli podstavka, vzdigujejo se-

daj težke dele jezdeca in konja in jih na podstavku sestavljajo v svoje oblike. — Spomenik bo sestavljen iz 54 delov, od katerih tehta marsikateri kos tudi nad 100 kg; z železnimi vijaki jih pritrujejo drugega k drugemu. Do sedaj so tako sestavili spodnji del konjskega trupa.

Spomenik, kot kaže dosedanji izgled, bo res imponanten, treba pa bo čimprej ustvariti drugo ozadje, kajti sedanje drevje ni primerno za to. Slavnostno odkritje spomenika bo 6. septembra.

Davčni sezname - podoba življenja

Zanimivo je včasih tudi kaj, kar pride od davkarjev. To na primer lahko rečemo o davčnih seznamih, ki so te dni razgrnjeni na ljubljanskem magistratu in ki je z njih razvidno, kako so kaj posamezni stanovi v Ljubljani obdavčeni za tako zvano pridobnino, ki se ji po domače reče zaslužek. In tako so ti sezname zanimivi s statistične, socialne, gospodarske in še ene in druge strani. Povedo nam, da je v Ljubljani 91 odvetnikov, 6 notarjev, 78 zdravnikov, 24 zobozdravnikov, 28 dentistov (zobarjev), ki so na dohodke ocenjeni zelo različno: en odvetnik, ki menda največ zasluži, je ocenjen na 82.000 din letnih dohodkov, in je v primerjavi z njim odvetnik, čigar čisti dohodki so ocenjeni na samo 1000 din letno, res pravcata sirota. Razumljivo je, da je pri tolikem številu odvetnikov (za Ljubljano jih je gotovo preveč) konkurenca huda, in je tudi znano, da je v Ljubljani marsikak odvetnik, ki komaj živi-tari. (Menda se tudi v Mariboru marsikom ne godi bolje). Dohodki samo šestorice ljubljanskih notarjev so ocenjeni na 25 do 54 tisoč din.

Pri dohodkih zdravnikov je tudi veliko razlike: najviše je ocenjen eden s 60.000 din, najnižje pa eden s 4.800 din. Povprečno so ocenjeni do 40.000 din čistih dohodkov na leto.

Zobozdravniki, ki jih je v Ljubljani 24, so ocenjeni navzdol više kot zdravniki, to je z najmanjšim dohodkom 12.000 din, najvišjim pa 48.000 din. Dentisti ne zastajajo dosti za zobozdravniki, najvišja ocenitev 40.000, najnižja 9.600 din.

Inženirjev, arhitektov in geometrov ima Ljubljana 31, t. j. samostojnih (inženirji in arhitekti v stavbenih podjetjih so tu izvzeti) in imajo po davčni ocenitvi le od 3.600 do 13.700 din čistega dohodka na leto.

Med obrtniki živilske stroke so na prvem mestu peki in mesarji. Pekarni je 66 in so največje ocenjene na 98, 68 in 58 ti-

soč din čistega dohodka, mesarjev je 112 in se giblje ocenitev njihovih dohodkov od največ 89.600 din do najmanj 920 din.

Drugi obrtniki so ocenjeni na dohodke takole: brivci (64) od 700 do 43.600 din,

čevljarji (94) od 2.500 do 48.000 din, krojači (90) od 400 do 7.500 din, torej so krojači siromaki v primerjavi s šiviljami, ki so ocenjene na 3.900 do 30.500 din. — Ključavničarjev je 28 in so navedeni z dohodki od 1.500 do 38.000 din, približno enako tudi pleskarji (27); 5 je sedlarjev z dohodki od 24.000 do 40.000 din, 35 kovačev oz. mehanikov je ocenjenih od 1500 do 38.000 din, kleparji, 30 po številu, pa po cenitvi davkarje zaslužijo več: od 5.200 do 97.300 din. Tudi sezname drugih obrtnikov izkazujejo velike razlike, temu gre bolje, onemu slabše, tako je pač v življenju.

Zanimiv je tudi seznam umetnikov. Navedenih jih je 37, med temi pa samo deset, ki so potrjeni pridobnini. Kiparji, ki imajo tudi kamnoseška podjetja, so najviše odmerjeni, do 56.000 din, slikarji pa od 7.000 do 20.000 din. Seveda živi v Ljubljani več umetnikov, ki bodo veselji, da jih davčna uprava sploh ne smatra za umetnike.

Ljubljanske čitatelje „Večernika“, ki se želijo na list naročiti, opozarjamo, da to lahko opravijo v naši ljubljanski poslovavnici, Franciškanska ul. 6, telef. št. 46-91. Tam se sprejemajo naročnine in oglašitve ter dajejo vse zadevne informacije. Za naročnike stane list, dostavljen na dom, 16 din na mesec.

Opozarjamo tudi na posebno, 32 strani obsegajočo številko „Večernika“, ki izide v soboto, 3. avgusta, in ki jo bo dobili v trafikah in pri kolporterjih za normalno ceno 1 din.

V šolo za telesno vzgojo v Beogradu bo letos sprejetih primerno število gojenčev in gojenk. Prošnjo za sprejem je treba vložiti do 1. septembra t. l. na naslov: Rektorat šole za telesno vaspitanje, Beograd, Deligradska 27. Podrobne pogoje razpisa dobe zainteresirani na vpogled v mestnem odseku za telesno vzgojo v Turjaški palači, Gosposka ul. 15, pritličje, vrata 5.

Ogromno množino vođe, kolikor se je je letos že zljilo iz oblakov na našo deželo, si lahko predstavljamo, če primerjamo, da je po podatkih in računih Meteorološkega zavoda v Ljubljani samo na ozemlju mestne občine ljubljanske, katere površina znaša okroglo 80 kv. km, v teh sedmih mesecih padlo 5 milijard 397 milijonov in 600 tisoč hl dežja. Najbolj močno op. ešnumuzez dežau. ki se je bil mesece junij, ki

o Nov jugoslovanski rekord v jadralnem letalstvu. Jadralec Marjan Križman iz Ljubljane je postavil v ponedeljek nov jugoslovanski rekord v jadralnem letalstvu. Z jadralnim letalom je ostal v zraku 12 ur in 43 minut.

o Neurje za neurjem se izliva nad Prekmurjem in Murskim poljem ter povzroča ogromno škode. Ze pred dnevi je Mura močno narasla ter ponekod prestopila bregove. V terek popoldne pa se je spet vili med gromom in bliskom.

o Grajski kino v Soboti predvaja od četrtika do sobote komedijo „Mož pod copato“.

o Umrla je v terek popoldne Nadica Samčeva, hčerka našega veterinarskega atašeeja J. Samca na Dunaju, na domu v M. Soboti. Končala je prvi razred gimnazije, Pogreb bo v sredo popoldan. — Umrl je Fr. Bajlec, oče narodnega poslanca in predstavnika JRZ odvetnika Fr. Bajleca.

o Sprejem v strokovno šolo za otroško sestre-negovalke v Ljubljani (Dečki dom kraljice Marije) je razpisan v Službenem listu od 27. julija t. l. št. 60, kjer so razvidni vsi sprejemni pogoji.

o Iz drvečega brzovlaka je skočil blizu Slavovskega Broda Andrija Kelčić iz Andrijevec, ker ga je opazil sprevednik, a ni imel voznega listka. Padel je tako nesrečno, da je med prevozom v bolnišnico umrl.

o Deset let je potovala dopisnica iz Dalmacije v Slavovski Brod na naslov nekoga tamošnjega trgovca. Bila je precej poškodovana, vendar je bil poštni žig popolnoma jasno čitljiv.

o 48 ubodov z nožem je zadal 17 letni Skatarič iz Vranja pri Podgorici, svojemu 13 letnemu sorodniku Boljeviču ter je na zaslišanju hladnokrvno izjavil, da je to napravil iz osvete, ker so ga njegovi starejši bratje pretepali.

o Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je nakazalo kot prvo pomoč družinam ponesrečenih rudarjev v Aleksincu znesek 40.000 dinarjev.

o Ban dunavske banovine je dal 4 milijone dinarjev za dograditev šolskih poslopj v 85 občinah ter 1 milijon posebej za zgraditev novih šol.

o Dečki dom dravske banovine je bil odprt v Kastelah pri Splitu. Ze sedaj je v domu na letovišču 150 otrok iz Slovenije. Stroški za zgradbo doma znašajo okoli dva in pol milijona dinarjev.

V ŠTRIGOVI JE NAREDILA TOČA MILIJON DINARJEV ŠKODE

Pred 14 dnevi je divjala v Strigovi in vsej okolici taka nevihta s točo, da enake niti najstarejši ljudje ne pomnijo. Nihče ne more verjeti, da so padala nad 20 g težka ledena zrna, ki so napravila katastrofalno škodo. Uradna komisija je ugotovila, da je uničenih 50—100% vinogradov, 25—75% žitna pridelka in koruze ter sadonosnikov in vrtov. V celi štrigovski občini, ki obsega kraje Štrigova, Robadi, Leskovec, Grabrovnik, Bamfje, Jalšovec in Sv. Urban, je bila uradno precejena škoda na okrog milijon din. Če pomislimo, da je to le ena občina, je škoda v celi pokrajini ogromna in se bo moralo brezdvomno to upoštevati pri odmeri davka.

Sama še 3 dni

je do izida

posebne številke

„Večernika“, ki bo izšla 3. avgusta 1940.

Oddajte oglase in članke takoj...

predčerašnjim 17 deževnih dni s 172,9 mm padavin. Najhujši nalivi so bili od zadnje sobote do nedelje zjutraj, ko je padlo 46,5 mm dežja. Vsega skupaj je imela Ljubljana letos doslej že 94 deževnih dni. Eno dobro stran je pa le imelo to preobilno deževje vsaj v tem, da se je nekako razdeljevalo v primerne posledke tako, da ni bilo nobene hujše povodnji.

Drobne novice

o Sv. Marjeta ob Pesnici. Tukaj je umrla v 70. letu starosti daleč na okrog znana in spoštovana posestnica gospa Kraut Antonija. Njen pogreb bo v četrtek, 1. avgusta, ob 10. dop.

o Barvanje sadnih sokov je ministrstvo za socialno politiko s posebnim odlokom prepovedalo.

o V Murski Soboti je umrla Nadica Samčeva iz ugledne soboške družine.

o Rezervni oficirji v Lendavi bodo ustanovili svoj pododbor Zdrženja rez. oficirjev. V teku so že priprave za ustanovni občni zbor. Tako bodo kmalu organizirani vsi rezervni oficirji v Prekmurju, kajti v Soboti organizacija, ki jo vodi dr. A. Juhart, že deluje.

Sorgiusz Plasecki

LJUBLJENEC ZVEZD

61 Roman iz tihotapskega življenja na bivši poljsko-ruski meji

2.

Saša se je zamislil. Dolgo je nepremično zrl v kot. Nenadoma se mu je urezala na čelu dolga poševna brazda... kakor pri Felci. Presenečen ga opazujem in molčim. Prav za prav molčimo vsi štirje. Krisa si grize spodnjo ustnico ter nas opazuje. Saša se mi zagleda v oči in pravi:

— Jutri pojdeš na delo z menoj!

Ne da bi sploh kaj pomislil, sem mu radostno dejal:

— Zelo rad!

Videl sem, kako se je Krisa nasmehnil. Saša pa se je obrnil k Živicu:

— Prilegel se nam bo, kaj?

— Seveda, — pravi Živic in prikimava.

— Daj mi torej roko!

Saša mi trdno stisne dlan. Za njim še Živic, toda mnogo rahleje. Njegov stisk bi mi utegnil zdrobiti prste. Saša spet naliva kozarce ter pravi:

— Torej, na srečo in zdravje!

Izpili smo.

Gledam Sašino čelo... Gladko je. Brazda je izginila. Radostno gledam fantom v oči. Lahko mi je, veselo... In spet čujem Sašin glas:

— Torej, še enkrat cink, in na zdravje ter srečo, fantje!

Proti zahodu hitimo. Konj teče ko da bi hotel prehiteti veter. Jankel Prašivec nas pelje. V mestu mu pravijo Židje, da je blazen. Jankel Prašivec ljubi divjo vožnjo, tvegane podvige; nad vse pa ima rad Sašo. Često sodeluje z njim.

Jankel Prašivec je neozdravljiv pijanec. Kolikokrat je že v pijanosti uničil svoje konje. Nekajkrat mu je kupila konje židovska občina. Ko pa je Jankel prenehal vozariti ter se je jel družiti s tihotapci, ga je pustila občina na cedilu. Sedaj ima Jankel par vrancev, mladih, močnih, ognjevitih.

Voz je poln blaga, ki je prekrito z debelo plastjo sena. Poleg mene sedi Živic. Saša leži sredi voza, zavrt v kožuh. Živic molči. Jaz pa kipim od radosti zaradi divje vožnje ter ob misli na zanimivo delo pri krdelu Saše in Živica.

Večer je topel. Zrak poln vonjav.

Noč se dviga izza roba gozda na vzhodu. Razgrinja se čez zemljo... Z obema rokama je spustila čer zastor... težak in mrzel... Skrita v mrakovih se zmago-slavno hihita...

— Torej, otroci moji, torej! — poganja Jankel Prašivec konje v galop; letimo ko ptič v nočno temo.

Zdajle smo zavili proti jugu. Oči se pri-

vajajo teme, čedalje razločneje razpoznavam pokrajino. V glavi mi vrejo stotere misli: meja, tovariši, Lord, Krisa, Komet. Mislim na ječo v Dopru. Spominjam se Lene, Klade in Fete. Iz računam, v kolikerih krdelih sem že sodeloval: z Jožefom, Lordom, Mamutom, nato Jurinom, z divjaki in slednjič s Sašo...

Oziram se na severozapad. Veliki voz se iskri na nebu ko drago kamenje. Roko sem potisnil v žep ter božam samokres.

Obračam se proti jugu. Vozimo po ozkih poljskih kolovozih. Nenadoma zavije Prašivec na travnik. Konja bežita ko veter, toda voznik jih še neoprestano poganja. Zapeljemo v plitvo reko. Voda cvrči in brizga na vse strani. Voz je do osi v vodi. Odtod zavijemo na prostrano polje.

Voz se maje na levo in desno. Skače gori in dol. Včasih se mi zdi, da se bomo zdaj, zdaj zvrnili, toda Prašivec je zares mojšter. Voz ko vrage.

— Torej, otroci moji...

In otroci letijo ko veter, da poka po meni. Čez čas zavijemo proti vzhodu. Tu in tam že mežikajo luči v oknih. Nekajkrat letimo skozi vasi. Silovito lajanje nas spremlja.

Prepeval bi, a se zadržujem. Prsa mi razširjata radost in hrepenenje po velikih dejanjih. Kakor pijan se zdim samemu sebi.

Kasno ponoči se pripeljemo do samotne naselbine daleč od Volme. S treh strani jo obkroža gozd, s četrte pa se razteza velik sadovnjak. Voz zavije na prostrano dvorišče ter se ustavi tik pred hišo. Na mestu smo torej. Izstopimo.

Čez dvorišče teče proti nam mož z veliko svetilko v rokah. Krepko stiska Saši roko.

Mračen večer. Saša, Živic in jaz stopamo čez sadovnjak. Vlečemo se skozi gosto malinje. Saša se ustavi. Komaj slišno odpira vrata neke kleti. In ne da bi prižgal svetilko, stopa po lestvi navzdol. Jaz za njim. Živic, ki je zadnji, zapre za seboj vrata. V majhni kleti smo. Stene so podprte s tramovi. Saša je obesil na tram veliko svetilko. V tesnem prostoru je svetlo ko ponoči.

Ob steni je dolga lesena klop, polna nabasanih vreč. Na drugi klopi so trije nahrbtniki. Saša ima obešeno čez ramo veliko usnjato torbo. Sede na klop pod svetilko ter potegne iz torbe tri samokrese. Eden ima nenavadno dolgo cev, ostala dva sta običajna samokresa. Vse tri položi na klop, iz torbe pa še potegne več pesti nabojev. Skrbno pregleduje orožje, nato nabije vse tri samokrese ter jih zarvaruje. Enega mi pomoli ter pravi:

— Poznaš ta sistem?

— Seveda ga poznam!

— Vzemim ga torej!

Nato mi da še šest nabojev.

Iz žepa potegnem svoj samokres ter mu ga pokažem:

— Še enega imam!

— Tudi ta utegne priti prav, — mi odvrne Saša, moleč drugi samokres Živicu. Potem se spet obrni k meni:

(Dalje.)

Sport

Ligaški pari in termini SNZ 1940-1941

Tehnični odbor SNZ je na svoji sinočnji seji izžrebal razpored parov in terminov v prvem tekmovalnem novoustanovljeni ligaški konkurenci v okviru samostojne SNZ. V ligi bo sodelovalo, kakor znano, osem klubov, a med njimi ni več Čakovčanov, ki so prešli v HNZ. Iz Mariborske nogometne podzveze sta v ligi ISSK Maribor in SK Železničar, vsi ostali klubi pa bodo tekmovali v enotnem razredu v dveh skupinah, vzhodni in zapadni. Prvenstveni razpored tekmovalja bo zanje določil z zbiranjem izvršilni odbor podzveze na seji 5. avgusta, ko bodo določeni tudi pari in termini za nižje skupine. Ostale pogoje tekmovalja v ligi, zlasti finančne bomo objavili kasneje, danes prinašamo le spored tekem, ki bodo pričele 1. sept., povratne tekme pa so določene na termine počenši z 20. okt.:

1. sept.: Železničar—Kranj, Bratstvo—Mars, Olimp—Amater, Ljubljana—Maribor.
 8. sept.: Mars—Železničar, Bratstvo—Olimp, Amater—Ljubljana, Maribor—Kranj.
 15. sept.: Železničar—Olimp, Mars—Kranj, Bratstvo—Ljubljana, Amater—Maribor.
 22. sept.: Ljubljana—Železničar, Olimp—Mars, Maribor—Bratstvo, Kranj—Amater.

29. sept.: Železničar—Maribor, Mars—Ljubljana, Olimp—Kranj, Amater—Bratstvo.
 6. okt.: Amater—Železničar, Maribor—Mars, Ljubljana—Olimp, Kranj—Bratstvo.
 13. okt.: Železničar—Bratstvo, Mars—Amater, Olimp—Maribor, Kranj—Ljubljana.

s Finalni tekmi za mali srednjeevropski pokal med Rapidom (Wien) ter Ferencvárosom sta ponovno preloženi.
 s Punčec je v Osijeku premagal Pallada v ekshibicijski igri v treh setih z 2:6, 6:2, 7:5.
 s Prvenstvo v hrvatski ligi se bo pričelo 11. avgusta s tekmo Bačka—Sašk.

Prodajalci „Večernika“ pozor!

V soboto, 3. avgusta t. l. bo izšla posebna številka „Večernika“ na 32 straneh. Cena din 1.-. Radi pestre in zanimive vsebine bo gotovo veliko povpraševanje, zato Vas prosimo, da nam najkasneje do petka javite, koliko izvodov naj Vam pošljemo. UPRAVA.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 80 par, najmanjša pristojbina za te oglase je din 10.—. Družbe, preklic. dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 12.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasi davka za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje (tako) pri naročilu, oziroma ga le vpslati v pismu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. — Za vse oismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znak za 3 din.

SLUŽBO DOBI

SLUŽKINJO
veščo kuhinje in vsega gospodinjstva sprejemmo. Košaki št. 40. 5919-2

MIZARJI
za pohištvo se sprejemo. — »Weka«, Maribor, Cankarjeva 2. 5917-2

Sprejem pridno in **POŠTENO SLUŽKINJO** mlajša moč, ki bi imela veselje z vrtom. Vprašati Slovenska ul. 26, pri Kovaču. 5913-2

DVA ČEVLJ. POMOČNIKA za boljše dela sprejemem takoj. Jože Keber, Tržaška 1, Pobrežje. 5936-2

FOTOGRAFINJO samo prvovrstno retušerko, pošteno in veselo išče takoj moderen atelje. Ponudbe pisane ali osebno. Služba stalna. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5941-2

SLUŽBO IŠČE

Grem kot **GOSPODINJA** k eni ali dvema osebama. Sem poštna in varčna. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5928-3

GOSPODIČNA mlada, išče službo v bifetu, kot natakarica ali blagajničarka. Nastop takoj. Ruška cesta 2. 5909-3

GOSPODIČNA z znanjem strojepisja, nekoliko stenografije srbohrvaščine, nekaj nemščine želj praktičirati v pisarni. Nekaj mesecev tudi brezplačno. Ceni, ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Praktikantinja«. 5908-3

VAJENCI-(KE)

VAJENEC s predpisano izobrazbo se sprejme za modno trgovino. Informacije na stanovanju. Slovenska 4 od 1, do 3. ure. 5915-4

DENAR

Hranilne knjižice vrednostne papirje kupujemo stalno in po najvišjih cenah in takojšnjem plačilu **RUDOLF ZORE** Ljubljana, Gledališka ulica 12

STANOVANJE ODDA

STANOVANJE na Glavnem trgu 22. I. nadst. 4 sobe in vse pritlikline z verando se odda s 1. sept. Vprašati trgovina Oset. 5929-5

Odda se v najem **STANOVANJE** 2 sobi in kuhinja. Trubarjeva 7. 5926-5

STANOVANJE trisobno, lepo, sončno, se odda s 1. avgustom 1940. — Združene trgovcev. Vetrinjska 11-I. 5924-5

PRITLIČNO STANOVANJE soba in kuhinja, se 2 mirnima osebama odda. Mlinska 4. 5930-5

Oddam **TRISOBNO STANOVANJE** na novo prepleškano, vse pod enim ključem s 1. septembrom. Gregorčičeva 24-I. 5939-5

Molecin DIN 2-
DROGERIJA
JANO
ZANESLJIVO UNICUJE
MOLJE IN NJIHOV ZAROB

Oddam dve **ENOSOBNI STANOVANJI** v centru. Taborska 13. 5940-5

PREHRANA

Sprejem na dobro hrano **DAME IN GOSPODE** na željo dietetična hrana. — Vprašati v ogl. odd. »Večernika«. 5923-7

Oddam **4 MESEČNEGA OTROKA** na hrano. Plača po dogovoru. Vprašati Krekova ul., trgovina Lešnik. 5911-7

Kdor mi plača v naprej **1000 DIN** dobi 3 mesečno celo oskrbo. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5937-7

SOBO ODDA

Lepa **PRAZNA SOBICA** se takoj odda v Mariboru. Stritarjeva 17. 5942-8

Lepa, sončna **OPREMLJENA SOBA** s posebnim vhom se odda. Vprašati v trgovini Klanjšek, Maribor, Glavni trg. 5882-8

SEPARIRANA SOBICA se odda s 1. avgustom gospod. Wildenrainerjeva ulica št. 17-I. 5886-8

Nova **OPREMLJENA SOBA** z uporabo kopalnice se odda. Stritarjeva 26-II. 5922-8

OPREMLJENO SOBO z uporabo kopalnice za gg. oficirje, 1 ali 2. Ob železnici 8-I, ogled od 11. do 3. ure. 5907-8

Samostojna **TOVARNIŠKA DELAVKA** sprejme takoj sestanovalca. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5934-8

SOBO IŠČE

SOBICO za en mesec v bližini Kralja Petra trga ali Glavnega trga išče gospod. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Avguste«. 5931-9

LOKAL

IŠČEM LOKAL v centru mesta. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Solidene«. 5711-10

OBRT - TRGOVINA

»KERAMIKA«

Hišni posestniki in najemniki, pregledite Vaše peči in štedilnike, predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni Anton Rajšp, Maribor, Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. Prvo vrstne ploščice ter peči. — Stavbeniki in pečarji popust. 5212-13

PRALNE BANJE vseh velikosti po najnižji ceni pri sodarstvu Sulcer, Vojašniška 7. 5910-13

Zlato in srebro, briljante, zastavljalne listke išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin, Maribor, Gosposka ulica 15

Continental

na ugodne mesečne obroke **IVAN LEGAT** Maribor, Vetrinjska ul. 30 Ljubljana, Prešernova ul. 4

GONILNI JERMENI ZA POGON MLATILNIC se dobijo pri **IVANU KRAVOSU** Maribor, Aleksandrova cesta. Telefon 22-57. 5696-13

RDEČO ALI INKARNATNO DETELJO in repno seme za jesensko setev je dobiti pri Kmetijski družbi, Meljska c. 12. 5858-13

POSEST

HIŠE, POSESTVA kupite ali prodate najugodnejše potom posredovalnice »Tri glav«, Maribor, Aleksandrova 12, tel. 25-34. 5938-11

HIŠA z lepim vrtom ob glavni cesti se proda. Cena 17.500 din. Vprašati gostilna Sever, Tezno. 5935-11

PRIDELKI

Prodajamo **KISLO ZELJE** izvrstne olje. Lovrec, Vodnikov trg. 5872-23

ŽENSKI KOTIČEK

MODRČKI stezniki, rokavice, nogavice, damsko perilo najceneje pri Š. Keitš-u. Stolna 1. 11406-18

POHIŠTVO-OPREMA

POHIŠTVO rabljeno, prodam. Vojašniška ul. 2. 5932-17

OPOZORILA

OPOZARJAM vsakogar, da ne odgovarjam in nisem plačnik za stroške, ki bi jih napravila moja žena. Vilko Gadi, kovaški mojster, Maribor, Slovenska 26. 5912-25

Opozarjam vsakogar, da **NISEM PLAČNICA** za dolgove, ki bi jih napravil moj mož Rudolf in da nihče nič ne kupi od njega. Ana Rus, Turnerjeva 9. 5838-25

IZGUBLJENO

Nedavno je bilo ukradeno **MOŠKO KOLO** znamke NSU, ki nosi evidenčno št. 197.688. Kdor kaj ve o njem, naj javi Francu Doklu, Ruše št. 66. 5920-27

RAZNO

KOČIJA (fijaker) s kompletno opremo se proda. Ogled iste vsakodnevno v kasarni Vojvođe Putnika, Stritarjeva 32. 5927-28

VOZILA

Prodam dobro ohranjen **SPORTNI VOZIČEK** Vojašniški trg 2. 5925-22

Kupim DOBER MOTOR

4-6 ks. na surovo olje znamke »Moravija«. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Motor«. 5921-22

Kupim malo rabljen MOTOCIKL

200 ccm. Pismene ponudbe z navedbo cene na ogl. odd. »Večernika« pod »Motocikl«. 5916-22

Kako bo končal napad na Anglijo? Kdo bo zmagal?

O tem prerokuje Nostradamus. — Kupite: **Nostradamusova Prerokovanja**

Pišite na naslov: **J. GOLEC, MARIBOR** poštni predal 32 ter priložite 12 din v znakah!

NOVO! VAHAN MINAHORJAN: **NOVO!**
Narodi Sovjetskoga Saveza
 675, PO POŠTI 9.— DIN
DOBITE V KNJIGARNI TISKOVNE ZA DRUGE - MARIBOR
 ALEKSANDROVA C. 13

Ne čakajte zadnjega dne
 Oddajte velike in male oglase za sobotno številko že danes!

Naša ljubljena mati, gospa **† Marija Bikošek, roj. Artič** nas je za vedno zapustila. Pogreb bo v četrtek, 1. avgusta, ob 16.30. uri na mestnem pokopališču. Pekre, Rogatec, Zagreb, Maribor, dne 30. julija 1940. Karel Bikošek, soprog. Vili Košenina, Karl Kanzler, zeta. Mici, Giza, Lina, hčerke. Lidija, Peter, Kurt, Peter in Boris, vnuki.